

Міністерство освіти і науки України
Луцький національний технічний університет
Факультет бізнесу та права
Кафедра економіки

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»

Аналіз та оцінка виробничого потенціалу підприємства (на
матеріалах ТзОВ «Імперія жирів»)

спеціальність 051 Економіка

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Економіка»

(назва освітньої програми)

Виконав: здобувач вищої освіти
Групи ЕК-41
ТКАЧУК Сергій Леонідович

_____
(підпис)

Керівник:
К.е.н., доцент
Шубала Ірина Володимирівна

_____
(підпис)

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«__» _____ 20__ р.
Доктор філософії (PhD), старший викладач
Гарант освітньої програми:
Косінський Петро Миколайович

_____
(підпис)

Луцьк – 2024 року

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет бізнесу та праваКафедра економікиСтупінь вищої освіти: бакалаврГалузь знань: 05 Соціальні та поведінкові наукиСпеціальність: 051 ЕкономікаОсвітня програма: «Економіка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки
проф. Шубалий О.М.

« ___ » _____ 202__ р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ТКАЧУК Сергій Леонідович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи

Аналіз та оцінка виробничого потенціалу підприємства (на матеріалах ТзОВ «Імперія жирів»)

Керівник роботи: Шубала І.В.

затверджені наказом закладу вищої освіти від «30» грудня 2023 р. №488/01-02

2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи «14» червня 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи періодичні наукові фахові видання, навчальні посібники й підручники, наукові монографії та брошури, законодавчі акти, статистична звітність та управлінські форми ТОВ «Імперія жирів» згідно теми роботи, джерела з мережі Інтернет.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що потрібно розробити):

*ВСТУП**РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВ**РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЗОВ «ІМПЕРІЯ ЖИРІВ»**ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ**ДОДАТКИ. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ*

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу:

1. Підходи до вивчення виробничого потенціалу підприємства

2. Складові внутрішніх факторів впливу на формування виробничого потенціалу

3. Методи впливу на виробничий потенціал

4. Динаміка основних економічних показників роботи ТОВ «Імперія жирів»

5. Аналіз зміни показників фондовіддачі та фондорентабельності основних фондів

6. Аналіз динаміки власних оборотних коштів підприємства

7. Аналіз зміни виробітку продукції та рентабельності персоналу підприємства

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>1 розділ</i>	<i>доц. Шубала І.В.</i>		
<i>2 розділ</i>	<i>доц. Шубала І.В.</i>		
<i>Висновки та пропозиції</i>	<i>доц. Шубала І.В.</i>		

7. Дата видачі завдання «30» вересня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	<i>Обґрунтування теми</i>	<i>до 30.09.2023</i>	
2.	<i>Огляд літератури із досліджуваної проблеми</i>	<i>до 31.10.2023</i>	
3.	<i>1 розділ</i>	<i>до 30.12.2023</i>	
4.	<i>2 розділ</i>	<i>до 15.04.2024</i>	
5.	<i>Висновки та пропозиції</i>	<i>до 20.05.2024</i>	
6.	<i>Формування списку використаних джерел</i>	<i>до 25.05.2024</i>	
7.	<i>Формування додатків</i>	<i>до 27.05.2024</i>	
8.	<i>Оформлення ілюстративного матеріалу</i>	<i>до 31.05.2024</i>	
9.	<i>Нормоконтроль</i>	<i>до 01.06.2024</i>	
10.	<i>Інструментальна перевірка на академічний плагіат</i>	<i>до 07.06.2024</i>	
11.	<i>Представлення кваліфікаційної роботи бакалавра до захисту</i>	<i>до 14.06.2024</i>	

Здобувач вищої освіти

_____ (Ткачук С.Л.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи

_____ (Шубала І.В.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Ткачук С.Л. Аналіз та оцінка виробничого потенціалу підприємства (на матеріалах ТзОВ «Імперія жирів»). – Кваліфікаційна робота бакалавра на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота бакалавра за спеціальністю 051 Економіка, освітня програма «Економіка». Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2024.

Мета кваліфікаційної роботи бакалавра полягає у проведенні аналізу та оцінки виробничого потенціалу підприємства на матеріалах ТзОВ «Імперія жирів». *Об'єктом дослідження* є процес аналізу та оцінки виробничого потенціалу ТзОВ «Імперія жирів». *Предметом дослідження* є теоретичні, методичні та прикладні аспекти здійснення аналізу та оцінки виробничого потенціалу підприємства на матеріалах ТзОВ «Імперія жирів».

У першому розділі розглянуто теоретичні засади дослідження використання виробничого підприємств, вивчено сутність та підходи до визначення поняття виробничого потенціалу; досліджено фактори впливу на формування виробничого потенціалу; розглянуто методи впливу на формування виробничого потенціалу.

У другому розділі проведено аналіз та оцінка використання виробничого потенціалу ТзОВ «Імперія жирів», представлено характеристику і вивчення тенденцій зміни основних показників функціонування підприємства; проведено аналіз формування виробничого потенціалу підприємства за основними складовими; проведено узагальнюючу оцінку ефективності використання виробничого потенціалу підприємства.

Висновки та пропозиції містять узагальнення результатів виконання теоретичного та аналітичного розділів роботи, а також обґрунтувати заходи для підвищення ефективності використання виробничого потенціалу підприємства.

Ключові слова: виробничий потенціал, виробництво, основні фонди, оборотні кошти, працівники підприємства, фінансовий потенціал.

ANNOTATION

Tkachuk S.L. Analysis and evaluation of the production potential of the enterprise (on materials of LLC "Imperiia zhyriv"). – Manuscript.

Qualification work of bachelor in the specialty 051 Economics, educational program "Economics". Lutsk National Technical University. Luck, 2024.

The purpose of the bachelor's thesis is to analyse and evaluate the production potential of the enterprise on the materials of LLC "Imperiia zhyriv". The object of research is the process of analysing and evaluating the production potential of LLC "Imperiia zhyriv". The subject of the study is the theoretical, methodological and applied aspects of analysing and evaluating the production potential of an enterprise on the basis of the materials of LLC "Imperiia zhyriv".

The first section considers the theoretical foundations of the study of the use of production enterprise, examines the essence and approaches to defining the concept of production potential; examines the factors influencing the formation of production potential; considers methods of influence on the formation of production potential.

The second section analyses and evaluates the use of the production potential of LLC "Imperiia zhyriv", provides a description and study of trends in the main indicators of the enterprise's functioning; analyses the formation of the enterprise's production potential by its main components; conducts a generalised assessment of the efficiency of the use of the enterprise's production potential.

The conclusions and suggestions contain a summary of the results of the theoretical and analytical sections of the work, as well as substantiate measures to improve the efficiency of use of the production potential of enterprise.

Keywords: production potential, production, fixed assets, current assets, employees of an enterprise, financial potential.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВ	10
1.1. Сутність та підходи до визначення поняття виробничого потенціалу	10
1.2. Фактори впливу на формування виробничого потенціалу	15
1.3. Методи впливу на формування виробничого потенціалу	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЗОВ «ІМПЕРІЯ ЖИРІВ»	24
2.1. Характеристика і вивчення тенденцій зміни основних показників функціонування підприємства	24
2.2. Аналіз формування виробничого потенціалу підприємства за основними складовими	29
2.3. Узагальнююча оцінка ефективності використання виробничого потенціалу підприємства	39
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	55
ДОДАТКИ	58

ВСТУП

Актуальність теми. Сфера виробництва – це фундамент будь-якої економіки, де відбувається створення матеріальних благ та формування умов для суспільного відтворення. Її можна охарактеризувати як виробничий потенціал, який має складну структуру та різні рівні розвитку в різних підсистемах економіки.

Підприємства харчової промисловості відіграють ключову роль у формуванні, накопиченні, використанні та нарощуванні виробничого потенціалу. Саме вони виступають базовими суб'єктами, відповідальними за його ефективність. Дослідженням виробничого потенціалу займається ряд провідних вчених: Андрієшин Н. М., Гузь А. І., Гусєва О.Ю., Данилов А. В., Кавтиш О. П., Другова О. С., Яковлев В. І., Захаренко М. М., Колос З. В., Некрасова Л. А., Хрїстова А. В., Олійник Т. І., Косенко О. А., Орехова А. І., Пахуча Е. В., Шовкун Л. В., Новіков А. О., Захаров І. К., Петрович Й. М., Прокопишин-Рашкевич Л. М. та багато інших.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи бакалавра полягає у проведенні аналізу та оцінки виробничого потенціалу підприємства на матеріалах ТзОВ «Імперія жирів». Для її досягнення виникає необхідність вирішення таких завдань:

- вивчити сутність та підходи до визначення поняття виробничого потенціалу;
- дослідити фактори впливу на формування виробничого потенціалу;
- розглянути методи впливу на формування виробничого потенціалу;
- представити характеристику і вивчення тенденцій зміни основних показників функціонування підприємства;
- провести аналіз формування виробничого потенціалу підприємства за основними складовими;
- провести узагальнюючу оцінку ефективності використання виробничого потенціалу підприємства;

– обґрунтувати заходи для підвищення ефективності використання виробничого потенціалу підприємства.

Об'єктом дослідження є процес аналізу та оцінки виробничого потенціалу ТзОВ «Імперія жирів».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти здійснення аналізу та оцінки виробничого потенціалу підприємства на матеріалах ТзОВ «Імперія жирів».

Методи дослідження. При написанні цієї дипломної роботи було використано окремі наукових підходи і методи: системний підхід – для виділення методів впливу на формування виробничого потенціалу; методи логічного узагальнення – для вивчення сутності та підходів до визначення поняття виробничого потенціалу; аналізу та синтезу – для проведення аналізу часткових показників ефективності господарської діяльності підприємства; індукції, дедукції – при представленні характеристики і вивченні динаміки основних показників функціонування підприємства; табличний і графічний аналіз – при проведенні аналізу формування виробничого потенціалу підприємства за основними складовими; програмно-цільовий метод – при обґрунтуванні заходів для підвищення ефективності використання виробничого потенціалу підприємства; факторного економічного аналізу – при виділенні факторів впливу на формування виробничого потенціалу та проведенні узагальнюючої оцінки ефективності використання виробничого потенціалу підприємства.

Інформаційною базою дослідження стали: періодичні наукові фахові видання, навчальні посібники й підручники, наукові монографії та брошури, законодавчі акти, статистична звітність та управлінські форми ТОВ «Імперія жирів» згідно теми роботи, джерела з мережі Інтернет.

Практичне значення одержаних результатів. Методичні підходи до аналізу, оцінки, а також подані пропозиції для підвищення ефективності використання виробничого потенціалу можуть бути використані фахівцями ТОВ «Імперія жирів» та інших компаній харчової промисловості.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження були апробовані під час міжнародного наукового семінару на тему «Україна – ЄС: виклики та перспективи», організованого кафедрою економіки ЛНТУ та кафедрою політики економічної та регіональної Університету Марії Кюрі-Склодовської у Любліні (UMCS) 16 травня 2024 року.

Публікації. Основні теоретичні положення і практичні результати дослідження були викладені в одних тезах доповідей наукового семінару загальним обсягом 0,1 друк. арк.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається із вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладений на 54 сторінках комп'ютерного тексту, в тому числі 14 рисунків та 6 таблиць. Список використаних джерел складається з 28 найменувань і представлений на 3 сторінках. Робота містить 3 додатки, викладених на 19 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність та підходи до визначення поняття виробничого потенціалу

В умовах становлення ринкової економіки в Україні, набуває гостроти питання оптимізації виробничого потенціалу. Виробничий потенціал харчового сектору можна визначити як гранично можливий обсяг продукції та послуг, який може бути вироблений за умови раціонального та вичерпного використання наявних основних фондів, природних та трудових ресурсів.

Варто зазначити, що визначення та шляхи формування виробничого потенціалу є предметом дискусій серед науковців. Складність дефінування економічної категорії «виробничий потенціал» зумовлює різноманіття підходів до його трактування, що, в свою чергу, породжує множинність напрямків удосконалення механізмів його формування та ефективного використання.

Протягом історії наукової думки до вивчення теоретико-методологічних аспектів формування, оцінки та використання виробничого потенціалу зверталися багато відомих науковців. Різноманіття наукових поглядів на виробничий потенціал свідчить про його багатогранність та складність. Важливо зазначити, що не існує єдиного, універсального визначення цієї категорії, яке б задовольняло всі аспекти її прояву.

Питання формування та ефективного використання виробничого потенціалу залишається одним з ключових у контексті його розвитку. Як у теорії, так і на практиці, дослідженню сутності та складу виробничого потенціалу приділяється значна увага.

Однак, наразі відсутня єдина думка щодо трактування цієї категорії, що ускладнює розробку методики кількісної оцінки виробничого потенціалу, аналізу його формування та використання.

З огляду на це, виникає гостра потреба в чіткому та обґрунтованому визначенні виробничого потенціалу. Розуміння сутності поняття «виробничий потенціал» є фундаментом для його вимірювання, управління та оцінки. Тому визначення даного поняття має не лише теоретичне, але й значне практичне значення.

Проаналізувавши еволюцію наукового розуміння поняття «потенціал» в економічній науці, ми можемо виділити наступних вчених, які зробили значний внесок у його дослідження.

М. Захаренко вважає, що «виробничий потенціал підприємства можна визначити як сукупність наявних та потенційних можливостей, які дозволяють йому залучати та використовувати виробничі фактори (матеріальні, трудові, фінансові) для виготовлення максимально можливої кількості готової продукції або надання послуг» [6].

На думку В. Россохи «виробничий потенціал являє собою сукупність усіх наявних ресурсів та можливостей, якими володіє підприємство. До них належать як матеріальні ресурси (виробничі площі, обладнання, сировина), так і нематеріальні (кваліфікація персоналу, технології, ноу-хау)» [21].

Ця сукупність ресурсів характеризується інтегрованою спроможністю відповідати вимогам виробництва. Це означає, що всі елементи виробничого потенціалу повинні бути взаємопов'язані та злагоджено працювати для досягнення загальної мети.

О. Ю. Гусева під «виробничим потенціалом розуміє сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих елементів, що охоплюють технічні, трудові та матеріально-енергетичні ресурси, утворює складну соціально-економічну систему. Ця система володіє певним потенціалом, який дає їй можливість випускати конкурентоспроможну продукцію» [3].

А. В. Данилов, О. П. Кавтиш вважають, що «сукупність ресурсів підприємства, що включає в себе матеріальні, нематеріальні та людські ресурси, та їхня здатність під час виробничого процесу перетворюватися на

кінцевий продукт або послугу з метою досягнення поставлених економічних цілей це і є виробничий потенціал підприємства» [4].

На думку С. В. Руденка «здатність підприємства максимально використовувати свої ресурси та можливості для досягнення поставлених стратегічних цілей - це його виробничий потенціал. Цей потенціал визначається сукупністю всіх наявних ресурсів (матеріальних, нематеріальних, людських) та здатністю підприємства оптимально перетворювати їх на конкурентоспроможний продукт» [22].

Важливим фактором є вміння підприємства ефективно взаємодіяти з внутрішнім (працівники, виробничі процеси, культура) та зовнішнім (постачальники, клієнти, конкуренти) середовищем.

Основна мета виробничого потенціалу – забезпечити випуск продукції в необхідній кількості, з належною якістю та в задані терміни. Досягнення очікуваних результатів полягає не лише у виготовленні продукції, але й у створенні нових споживчих вартостей. Це означає, що продукція повинна бути не лише корисною, але й відповідати актуальним потребам та запитам ринку.

В сучасній літературі можна зустріти ряд підходів (рис.1.1) за якими вивчають виробничий потенціал підприємства.

Ресурсний підхід є одним із основних методів дослідження виробничого потенціалу підприємства. Він ґрунтується на вивченні та оцінці наявних ресурсів, якими володіє підприємство, та визначенні можливості їх використання для досягнення поставлених цілей.

Ідентифікація ресурсів передбачає визначення всіх видів ресурсів, якими володіє підприємство, як матеріальних (сировина, обладнання, будівлі), так і нематеріальних (інтелектуальна власність, бренд, кваліфікація персоналу).

Відбувається визначення кількісних характеристик ресурсів (обсяг, потужність, тощо) та їх якісних характеристик (рівень технологічності, відповідність сучасним вимогам, тощо).

Проводиться аналіз того, як наявні ресурси можуть бути використані для виробництва продукції або послуг, які відповідають потребам ринку та мають конкурентоспроможність.

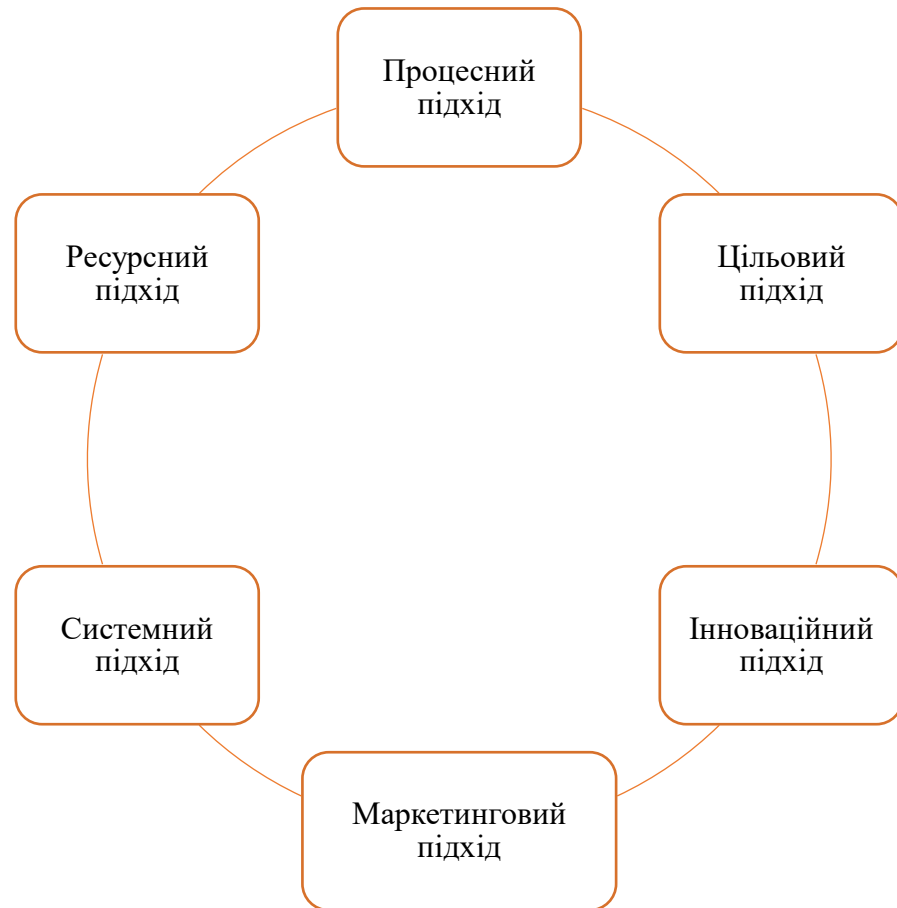

Рис. 1.1. Підходи до вивчення виробничого потенціалу підприємства (згруповано автором за джерелом [15])

В той же час важливо визначити максимально можливий обсяг продукції або послуг, які може бути вироблено підприємством з використанням наявних ресурсів. Далі відбувається вибір методів для більш ефективного використання наявних ресурсів, а також заходів щодо залучення нових ресурсів, що дозволить підприємству збільшити свій виробничий потенціал.

Системний підхід до вивчення виробничого потенціалу підприємства розглядає його як складну систему, що складається з взаємопов'язаних елементів.

Процесний підхід до вивчення виробничого потенціалу підприємства розглядає його як сукупність взаємопов'язаних процесів, що ведуть до перетворення ресурсів на кінцевий продукт або послугу.

Цільовий підхід до вивчення виробничого потенціалу підприємства ґрунтується на визначенні цілей, які хоче досягти підприємство, та оцінці його здатності досягти цих цілей. Основні етапи даного підходу представлено на (рис.1.2).

Рис.1.2. Етапи впровадження цільового підходу
(згруповано автором за джерелом [4])

Інноваційний підхід до вивчення виробничого потенціалу підприємства ґрунтується на аналізі його здатності до постійного вдосконалення та створення нових продуктів або послуг, які мають конкурентну перевагу на ринку.

Маркетинговий підхід до вивчення виробничого потенціалу підприємства ґрунтується на аналізі потреб та запитів ринку, а також здатності підприємства їх задовольнити.

Цей підхід розглядає виробничий потенціал не просто як сукупність наявних ресурсів, а як здатність підприємства виробляти та продавати продукцію або послуги, які будуть затребувані на ринку.

Таким чином, виробничий потенціал – це не просто сукупність ресурсів, а динамічна система, яка постійно розвивається та вдосконалюється. Її ефективність залежить від того, як підприємство використовує наявні ресурси та можливості для досягнення своїх цілей. Ці науковці протягом історії формували та розвивали різні підходи до трактування «потенціалу», що дозволило нам глибше зрозуміти цю складну економічну категорію.

1.2. Фактори впливу на формування виробничого потенціалу

Сучасні підприємства стикаються з низкою проблем, пов'язаних з недосконалістю їх виробничо-ресурсного потенціалу. Структура виробничо-ресурсного потенціалу не завжди відповідає сучасним потребам ринку та технологічних вимог. Це може призвести до неефективного використання ресурсів та зниження продуктивності. Темпи відтворення виробничо-ресурсного потенціалу не відповідають потребам розвитку підприємства. Більшість підприємств стикаються з складними фінансово-економічними умовами, що обмежує їх можливості щодо інвестування у модернізацію та оновлення виробничо-ресурсного потенціалу.

Формування раціонального виробничо-ресурсного потенціалу та його ефективне використання є ключовими завданнями для підприємств, які прагнуть до сталого розвитку та успіху на перспективу.

Важливою особливістю виробничо-ресурсного потенціалу є його технологічно обумовлена здатність формувати відтворювальний ефект. Це означає, що підприємство має не лише використовувати наявні ресурси, але й постійно їх відтворювати та нарощувати. Можна ви ділити дві групи факторів, які безпосередньо впливають на виробничий потенціал підприємства.

Внутрішні фактори формування виробничо-ресурсного потенціалу аграрних підприємств мають суттєвий вплив на їхню конкурентоспроможність

та успіх. До них відносять складові внутрішніх факторів впливу на формування виробничого потенціалу підприємства (рис. 1.3).

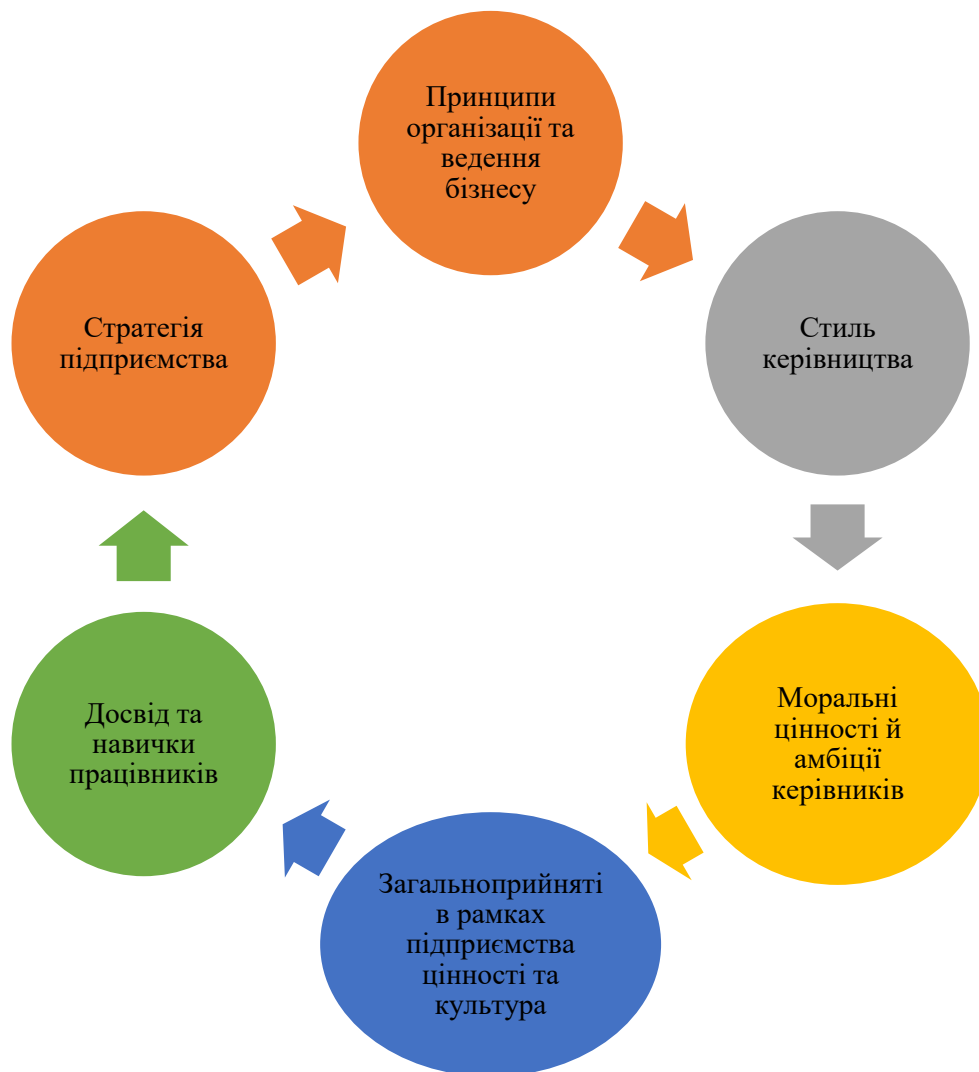

Рис.1.3. Складові внутрішніх факторів впливу на формування виробничого потенціалу підприємства (згруповано автором за джерелом [20])

Стратегія підприємства – це комплексний план дій, який визначає напрямки розвитку підприємства на довгостроковий період. Вона ґрунтується на аналізі внутрішніх та зовнішніх факторів, які впливають на діяльність підприємства, та ставить за мету забезпечити його стійке та успішне функціонування в конкурентному середовищі.

Досвід та навички працівників – це два ключових фактори, які суттєво впливають на продуктивність, ефективність та успішність будь-якого підприємства.

Досвід – це знання та вміння, які працівник набуває протягом своєї трудової діяльності. Він може бути загальним (наприклад, досвід роботи в певній галузі) або специфічним (наприклад, досвід роботи з певним програмним забезпеченням або обладнанням).

Навички – це конкретні здібності та вміння, які працівник може застосовувати для виконання певних завдань. Вони можуть бути технічними (наприклад, навички роботи з комп'ютером) або м'якими (наприклад, навички спілкування та командної роботи).

Принципи організації та ведення бізнесу – це фундаментальні правила та орієнтири, які визначають стратегію розвитку, прийняття управлінських рішень та повсякденну діяльність підприємства. Їх дотримання допомагає досягти успіху, підвищити ефективність та стійкість на ринку.

Стиль керівництва суттєво впливає на виробничий потенціал підприємства. Ефективний стиль керівництва може мотивувати працівників, стимулювати їх до творчості та продуктивної праці, а також сприяти створенню сприятливої робочої атмосфери, що, в свою чергу, може призвести до значного зростання виробничого потенціалу.

Моральні цінності й амбіції керівників – це два ключових фактори, які суттєво впливають на успіх підприємства. Сильні моральні цінності та амбітні цілі керівників можуть стати рушійною силою для розвитку та процвітання компанії, тоді як безпринципність та відсутність амбіцій можуть призвести до її занепаду.

Керівники з чіткими моральними цінностями прагнуть вести бізнес етично та відповідально, дотримуючись законів, поважаючи права своїх працівників, партнерів та клієнтів, а також дбаючи про довкілля. Це може призвести до покращення репутації компанії, підвищення довіри з боку клієнтів та партнерів, а також до створення сприятливої робочої атмосфери.

«Сильні моральні цінності можуть допомогти керівникам приймати правильні та обгрунтовані рішення, навіть у складних ситуаціях. Це сприяє мінімізації ризиків, підвищення ефективності роботи та досягнення довгострокових цілей компанії.

Керівники, які демонструють високі моральні якості, можуть мотивувати своїх працівників, надихати їх на досягнення успіху та створювати атмосферу довіри та поваги, що призведе до підвищення продуктивності праці, лояльності до компанії та зниження плинності кадрів» [18].

Амбітні керівники ставлять перед собою та своїми підлеглими амбітні цілі, які стимулюють до розвитку та пошуку нових можливостей, що сприяє зростанню компанії, виходу на нові ринки та розширенню сфери діяльності.

Керівники прагнуть до інновацій та впровадження нових технологій, що може допомогти компанії отримати конкурентну перевагу та залишатися на передньому плані галузі.

Амбітні керівники постійно прагнуть до досконалості у всіх аспектах діяльності компанії. Це може призвести до покращення якості продукції та послуг, підвищення ефективності роботи та досягнення кращих фінансових результатів.

Важливо зазначити, що моральні цінності та амбіції керівників не повинні суперечити один одному. Навпаки, вони повинні доповнювати одне одного та працювати разом, щоб допомогти компанії досягти успіху.

«Загальноприйняті в рамках підприємства цінності та культура – це система спільних переконань, норм та поведінки, які поділяють всі працівники компанії. Ці цінності та культура визначають те, як люди взаємодіють одне з одним, як вони приймають рішення, та як вони ставляться до клієнтів, партнерів та конкурентів» [27].

Зовнішні фактори – це ті, які знаходяться поза контролем підприємства. Зростання економіки може призвести до збільшення попиту на продукцію або послуги підприємства, що, в свою чергу, може призвести до зростання його

виробничого потенціалу. Навпаки, спад економіки може призвести до зниження попиту та скорочення виробництва.

Інфляція може призвести до зростання цін на сировину та інші ресурси, що може негативно вплинути на рентабельність підприємства та його виробничий потенціал. Процентні ставки впливають на вартість запозичень для підприємства. В той же час низькі процентні ставки стимулюють інвестиції та розширення виробництва, тоді як високі процентні ставки можуть мати протилежний ефект. Коливання валютних курсів впливають на вартість експорту та імпорту підприємства, що може призвести до зміни його прибутковості та виробничого потенціалу.

«Політична нестабільність призводить до невизначеності та ризиків для підприємства, що може негативно вплинути на його інвестиції та виробничу діяльність. Урядова політика, така як податкові пільги, субсидії та регулювання, істотно впливають на виробничий потенціал підприємства.

Зміна демографічних тенденцій, рівня життя та соціальних цінностей змінює попит на продукцію або послуги підприємства, що може призвести до необхідності зміни його виробничої програми» [6].

Отже, підприємства, які хочуть досягти успіху, повинні ретельно аналізувати як внутрішні, так і зовнішні фактори, що впливають на їхній виробничий потенціал, а також розробляти та впроваджувати ефективні стратегії управління, які допоможуть їм максимізувати свої можливості.

1.3. Методи впливу на формування виробничого потенціалу

Ефективне управління виробничими ресурсами є ключовим фактором успіху для будь-якого підприємства. Завдяки раціональному використанню наявних ресурсів можна знизити витрати, підвищити продуктивність праці, покращити якість продукції або послуг та, як наслідок, збільшити прибуток.

Існує безліч методів (рис.1.4), які можна використовувати для впливу на виробничі ресурси.

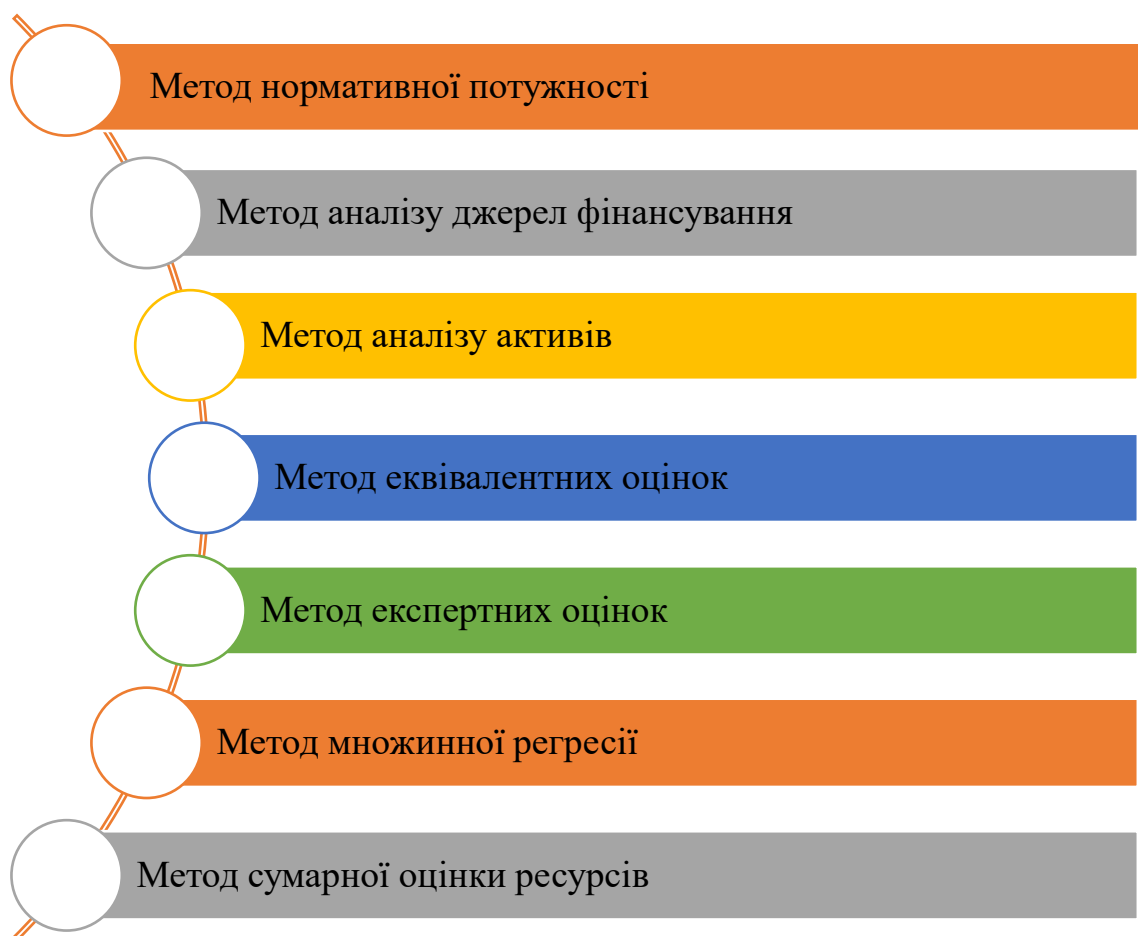

Рис.1.4. Методи впливу на виробничий потенціал
(згруповано автором за джерелом [21])

«Метод нормативної потужності – це один з основних методів оцінки виробничого потенціалу підприємства, який ґрунтується на розрахунку максимально можливого обсягу виробництва продукції за певний період часу (зміну, добу, місяць, рік) з урахуванням наявних ресурсів та нормативних показників використання обладнання» [16].

Незважаючи на деякі недоліки, метод нормативної потужності залишається одним з найпоширеніших методів оцінки виробничого потенціалу підприємств. Цей метод може використовуватися як для аналізу поточної ситуації на підприємстві, так і для розробки планів розвитку.

Метод аналізу джерел фінансування – це один з методів оцінки виробничого потенціалу підприємства, Інформація про джерела фінансування може бути отримана з бухгалтерської звітності підприємства, фінансових планів, інвестиційних проектів та інших документів, який ґрунтується на вивченні структури та динаміки джерел фінансування його діяльності.

Структура джерел фінансування визначається як співвідношення власних та позикових коштів, що використовуються підприємством для фінансування своєї діяльності. Динаміка джерел фінансування вивчається шляхом порівняння їх обсягів та структури за різні періоди часу. Процентні ставки за кредитами та інші витрати, пов'язані з використанням позикових коштів, можуть зменшити рентабельність підприємства та його виробничий потенціал. Занадто висока частка позикових коштів може призвести до фінансової нестійкості підприємства та обмежити його можливості з розвитку виробничого потенціалу. Власний капітал, як правило, є більш дешевим джерелом фінансування, що може стимулювати інвестиційну активність підприємства та збільшення його виробничого потенціалу.

«Метод аналізу активів – це один з методів оцінки виробничого потенціалу підприємства, який ґрунтується на вивченні складу, структури та динаміки активів підприємства. Оборотні активи це активи, які використовуються протягом одного операційного циклу і повністю споживаються протягом цього циклу» [20]. До оборотних активів належать грошові кошти, дебіторська заборгованість, запаси, товари в процесі обробки, готова продукція. Необоротні активи використовуються протягом кількох операційних циклів. До необоротних активів належать основні фонди, нематеріальні активи, довгострокові інвестиції. Питома вага активів визначається як співвідношення вартості активу до загальної вартості всіх активів підприємства.

Сучасні та ефективні активи можуть збільшити продуктивність праці та знизити витрати виробництва, що призведе до зростання виробничого потенціалу. Оптимальне співвідношення оборотних та необоротних активів може забезпечити ефективне використання ресурсів підприємства та збільшити

його виробничий потенціал. Висока ліквідність активів може забезпечити підприємству фінансову стійкість та можливість швидко реагувати на зміни ринкової кон'юнктури, що може позитивно вплинути на виробничий потенціал.

Метод еквівалентних оцінок – це один з методів оцінки виробничого потенціалу підприємства, який ґрунтується на переведенні всіх наявних ресурсів підприємства в умовні одиниці одного виду ресурсу (наприклад, основних фондів) за допомогою спеціальних коефіцієнтів еквівалентності.

Коефіцієнти еквівалентності визначають співвідношення між вартістю одиниці одного виду ресурсу та вартістю одиниці базового виду ресурсу (основних фондів). Розрахунок коефіцієнтів еквівалентності ґрунтується на експертних оцінках або на нормативних показниках.

Нові технології можуть допомогти підприємству підвищити продуктивність праці, знизити витрати та покращити якість продукції або послуг. В той же час модернізація обладнання дозволяє підвищити його ефективність та надійність, а також зменшити час простою, а автоматизація виробничих процесів може призвести до значного зниження витрат на виробництво та підвищення якості продукції. Впровадження систем енергозбереження дозволяє підприємству знизити витрати на енергоресурси.

«Метод експертних оцінок – це один з поширених методів дослідження, який ґрунтується на колективному судженні фахівців (експертів) з певної галузі знань. Цей метод використовується для отримання якісної або кількісної оцінки складних явищ, процесів або об'єктів, для яких неможливо або складно використати інші методи дослідження» [9].

Експертна група повинна складатися з фахівців, які мають високий рівень компетенції у досліджуваній галузі та володіють необхідними знаннями та досвідом. Методика експертного опитування повинна чітко формулювати завдання, що ставиться перед експертами, та описувати процедуру проведення опитування. Експертне опитування може проводитися в усній або письмовій формі. Результати експертного опитування обробляються статистичними або

іншими методами, що дозволяє отримати узагальнену оцінку досліджуваного явища, процесу або об'єкта.

Метод множинної регресії – це статистичний метод, який використовується для вивчення залежності однієї змінної (результативної) від кількох інших змінних (факторних). Для застосування методу множинної регресії необхідна вибірка даних, яка містить значення результативної та факторних змінних для кожного спостереження. Існує декілька видів моделей множинної регресії, найпоширенішою з яких є лінійна модель. Оцінка параметрів моделі здійснюється за допомогою методу найменших квадратів. Аналіз результатів включає оцінку статистичної значущості моделі та її параметрів, а також прогнозування значення результативної змінної. Цей метод широко використовується в різних галузях науки та практики, таких як економіка, соціологія, психологія, маркетинг та ін.

Метод сумарної оцінки ресурсів – це один з методів оцінки виробничого потенціалу підприємства, який ґрунтується на сумарному балі всіх наявних ресурсів підприємства, кожному з яких привласнюється певний коефіцієнт важливості. Кожному виду ресурсу привласнюється коефіцієнт важливості, який відображає його вплив на виробничий потенціал підприємства.

Коефіцієнти важливості визначаються експертним шляхом або за допомогою спеціальних методик. Оцінка ресурсів може здійснюватися за різними методиками, наприклад, за бальною системою або за допомогою коефіцієнтів.

Метод сумарної оцінки ресурсів рекомендується використовувати в комплексі з іншими методами оцінки виробничого потенціалу, щоб отримати більш об'єктивну та всебічну картину.

Отже, ефективне управління передбачає цілеспрямоване відтворення та повноцінне використання ресурсів є ключовими факторами успіху підприємств.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЗОВ «ІМПЕРІЯ ЖИРІВ»

2.1. Характеристика і вивчення тенденцій зміни основних показників функціонування підприємства

«Повна назва компанії: Товариство з обмеженою відповідальністю «ІМПЕРІЯ ЖИРІВ».

Назва англійською мовою: LIMITED LIABILITY COMPANY “IMPERIA ZHYRIV”.

Адреса компанії: 45312, Україна, Володимирський р-н, Волинська обл., село Стара Лішня, вулиця Шкільна, будинок, 7

Дата заснування компанії: 07.09.2007р.

Код ЄДРПОУ: 35354060.

Основний вид діяльності компанії: 10.42 Виробництво маргарину і подібних харчових жирів.

Платник ПДВ № 353540603190» [23].

Дані офіційного сайт свідчать, що «ТзОВ «Імперія жирів» протягом двох десятків років є надійним виробником маргаринової та жирової продукції, як для кінцевого споживача, так і для промисловості. Асортимент компанії включає в себе м'які маргарини, столові маргарини-моноліти, маргарини для листового тіста, а також кондитерські та тропічні жири, замінники молочних жирів.

Для виробників хлібобулочної, кондитерської, молочної галузей, наша компанія пропонує широкий асортимент маргаринів та жирів без вмісту транс-ізомерних жирних кислот. Ми встановлюємо високі стандарти якості та безпеки для своєї продукції і вправно їм відповідаємо. Вся продукція сертифікована згідно з міжнародною системою менеджменту безпечності продуктів харчування ISO 22000. Завдяки комплексному контролю сировини і

виробничих процесів, а також постійними інноваціями та передовими технологіями виробництва, гарантуємо високу якість кожного виду продукції» [24].

Перевагою компанії є також чіткість формулювання її місії, стратегічної цілі та основних заporук успіху (рис. 2.4).

Рис. 2.1. Місія, ціль та запорука успіху ТЗОВ «Імперія жирів» (побудовано автором за даними [24])

Компанія позиціонує на ринку ряд торгових марок продукції:

ТМ МАКО – бутербродні маргарини, соуси:

- маргарин «Ніжний»;
- маргарин «Бутербродний»;
- маргарин «Фірмовий»;

ТМ MASELKO – масло рослинне:

- масло рослинне 72,3%;

ТМ LOREN – професійні маргарини, кондитерські жири:

- професійні маргарини;

- кондитерські жири;
- замітники молочного жиру;
- тропічні олії та жири.

Основні переваги ТзОВ «Імперія жирів»:

- робота по всій території України та за її межами;
- можливість надання технологічного супроводу кожному клієнту;
- наявність налагодженої системи логістики, яка дозволяє доставити продукцію фірми швидко і якісно у будь-який куточок України, зокрема з різними об'ємами та за першою потребою споживача;
- наявність в асортименті великої і широкої лінійки виробів, яка налічує понад 15 видів продукції, які розроблені фахівцями компанії для потреб найрізноманітнішого харчового виробництва;
- висока і гарантована якість продукції, яка виготовляється і контролюється на усіх етапах виробництва;
- гнучка цінова політика бізнесу;
- готовність запропонувати інноваційні ідеї на основі базової сировини для розвитку харчового бізнесу на основі маргаринів.

На наступному етапі аналізу вивчимо динаміку основних економічних показників роботи за 2021-2023 роки (табл. 2.1).

Обсяг виробництва у 2021 році у діючих цінах становив 61 952 тис. грн. У 2022 році обсяг виробництва збільшився на 104,0% і досяг 126 364 тис. грн. А у 2023 році обсяг виробництва знову збільшився на 17,4% і досяг 148 352 тис. грн.

Чистий дохід від реалізації продукції у 2021 році становив 59 876 тис. грн., а у 2022 році він зріс на 109,1% і досяг 125 185 тис. грн. У 2023 році чистий дохід від реалізації продукції знову зріс на 17,4% і досяг 146 951 тис. грн.

Собівартість реалізованої продукції у 2021 році становила 72 765 тис. грн., а у 2022 році вона збільшилася на 46,2% і досягла 106 381 тис. грн. У 2023 році собівартість реалізованої продукції знову збільшилася на 17,8% і досягла 125 338 тис. грн.

Таблиця 2.1. Динаміка основних економічних показників роботи ТОВ «Імперія жирів» за 2021-2023 роки

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення					
				2022р. до 2021р.		2023р. до 2022р.		2023р. до 2021р.	
				абсол.	%	абсол.	%	абсол.	%
Обсяг виробництва у діючих цінах, тис. грн.	61952	126364	148352	64412	104,0	21988	17,4	86400	139,5
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	59876	125185	146951	65309	109,1	21766	17,4	87075	145,4
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	72765	106381	125338	33616	46,2	18957	17,8	52573	72,3
Операційні витрати, тис. грн.	53272	125163	143093	71891	135,0	17930	14,3	89821	168,6
Валовий прибуток (збиток "-"), тис. грн.	9346	18804	21613	9458	101,2	2809	14,9	12267	131,3
Чистий прибуток (збиток "-"), тис. грн.	2336	7434	7582	5098	218,2	148	2,0	5246	224,6
Капітал (валюта балансу) підприємства на кінець року, тис. грн.	32986	56955	75048	23969	72,7	18093	31,8	42062	127,5
Власний капітал на кінець року, тис. грн.	31842	39276	45253	7434	23,3	5977	15,2	13411	42,1
Рентабельність продукції, %	14,7	21,5	20,8	7	45,7	-1	-3,0	6	41,4
Рентабельність продажу, %	3,9	5,9	5,2	2,0	52,2	-0,8	-13,1	1	32,2
Рентабельність активів, %	7,1	13,1	10,1	6,0	84,3	-2,9	-22,6	3	42,7
Рентабельність власного капіталу, %	7,3	18,9	16,8	12	158,0	-2	-11,5	9	128,4
Середньооблікова чисельність штатних працівників, осіб	64	55	52	-9	-14,1	-3,0	-5,5	-12	-18,8
Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника, грн.	8948	10127	12176	1179	13,2	2049	20,2	3228	36,1
Дебіторська заборгованість на кінець року, тис. грн.	30370	15298	22403	-15072	-49,6	7105,0	46,4	-7967	-26,2
Кредиторська заборгованість на кінець року, тис. грн.	4283	7645	16813	3362	78,5	9168	119,9	12530	292,6

Примітка. Побудовано автором за даними звітності підприємства.

Операційні витрати у 2021 році становили 53 272 тис. грн., а у 2022 році вони зросли на 135,0% і досягли 125 163 тис. грн. У 2023 році операційні витрати знову зросли на 14,3% і досягли 143 093 тис. грн.

Валовий прибуток підприємства у 2021 році становив 9 346 тис. грн., а у 2022 році він зріс на 101,2% і досяг 18 804 тис. грн. У 2023 році валовий прибуток знову зріс на 14,9% і досяг 21 613 тис. грн.

Чистий прибуток підприємства у 2021 році становив 2 336 тис. грн., а у 2022 році він зріс на 218,2% і досяг 7 434 тис. грн. У 2023 році чистий прибуток знову зріс на 2,0% і досяг 7 582 тис. грн.

Капітал (валюта балансу) підприємства на кінець 2021 року становив 32986 тис. грн., а на кінець 2022 року він зріс на 72,7% і досяг 56 955 тис. грн. На кінець 2023 року капітал (валюта балансу) підприємства знову зріс на 31,8% і досяг 75 048 тис. грн.

Власний капітал підприємства на кінець 2021 року становив 31 842 тис. грн., а на кінець 2022 року він зріс на 23,3% і досяг 39 276 тис. грн. Надалі у 2023 ці цей показник збільшився до 45253 тис грн, або на 42,1% до рівня 2021 року.

Рентабельність продажу у 2021 році становила 3,9%, а у 2022 році вона рентабельність продажів збільшилася до 5,9%, але у 2023 році вона злегка зменшилася до 5,2%.

Рентабельність активів у 2021 році становила 7,1%, а у 2022 році вона збільшилася до 13,1%. Тоді як у 2023 році рентабельність активів знизилася до 10,1%.

Рентабельність власного капіталу у 2021 році становила 7,3%, а у 2022 році вона зросла до 18,9%. Тоді як у 2023 році рентабельність власного капіталу знову зменшилася до 16,8%.

За результатами проведеного аналізу можна зробити висновки, що ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років продемонструвало стійке зростання основних економічних показників. Обсяг виробництва, чистий дохід від реалізації продукції, валовий прибуток та чистий прибуток підприємства

протягом трьох років збільшувалися як у фактичних, так і у відсоткових показниках.

2.2. Аналіз формування виробничого потенціалу підприємства за основними складовими

На наступному етапі аналізу вивчимо особливості формування різних складових виробничого потенціалу підприємства, зокрема основних фондів та оборотних засобів, капіталу підприємства, трудового потенціалу тощо.

Аналіз динаміки зміни суми необоротних та оборотних активів підприємства є важливою складовою комплексної оцінки його фінансового стану та розвитку. Необхідно дослідити динаміку цих активів протягом 2021-2023 років, щоб отримати уявлення про загальні тенденції розвитку підприємства (табл. 2.2).

Таблиця 2.2. Зміна суми необоротних та оборотних активів підприємства за 2021-2023 роки

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Темп приросту 2023р. до 2021р., %
Необоротні активи	3581	5032	5830	62,8
Оборотні активи	46884	51923	69218	47,6
Актив	50465	56955	75048	48,7

Примітка. Побудовано автором за даними звітності підприємства.

Згідно з наданою таблицею, сума необоротних активів ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років демонструвала стійке зростання. У 2021 році сума необоротних активів становила 3581 тис. грн., а у 2023 році – 5830 тис. грн., що свідчить про збільшення на 62,8%. Зростання необоротних активів було зумовлено низкою факторів, таких як: інвестування в основні засоби, придбання нового обладнання, ремонт та модернізація існуючих основних

засобів, збільшення нематеріальних активів: придбання патентів, ліцензій, ноу-хау, зростання довгострокових інвестицій: вкладення коштів в інші підприємства, цінні папери.

Сума оборотних активів ТОВ «Імперія жирів» також протягом 2021-2023 років демонструвала стійке зростання. У 2021 році сума оборотних активів становила 46884 тис. грн., а у 2023 році – 69218 тис. грн., що свідчить про збільшення на 47,6%. Зростання оборотних активів може бути зумовлено низкою факторів, таких як збільшення запасів за рахунок зростання обсягів виробництва та/або продажів продукції, зростання дебіторської заборгованості: збільшення обсягів надання кредитів покупцям, зростання грошових коштів та їх еквівалентів: збільшення надходжень від реалізації продукції, інвестиційної діяльності, інших джерел.

Темпи приросту необоротних та оборотних активів протягом 2021-2023 років були вищими, ніж темпи приросту активів в цілому. Це свідчить про те, що підприємство активно інвестує в розвиток та розширення своєї діяльності.

Аналіз зміни структури активів протягом 2021-2023 років може допомогти у оцінці довгострокової стійкості та ліквідності підприємства (рис. 2.2).

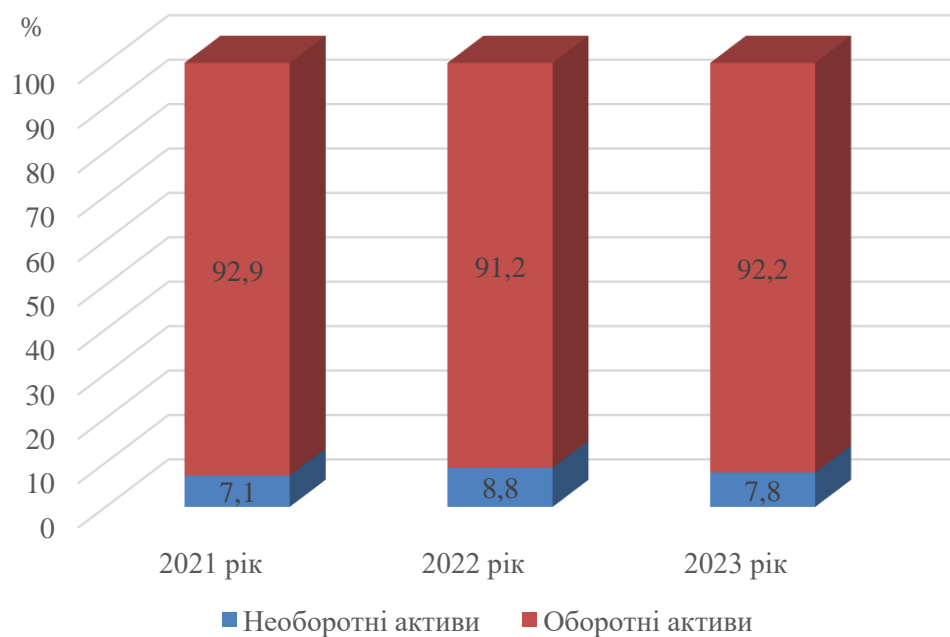

Рис. 2.2. Зміна структури необоротних і оборотних активів підприємства за 2021-2023 роки (побудовано автором)

Згідно з наданою таблицею, структура необоротних активів ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років демонструвала деякі зміни. Основні засоби, зокрема їх частка в загальній сумі необоротних активів зменшилася з 95,2% у 2021 році до 93,9% у 2023 році. Нематеріальні активи, зокрема їх частка в загальній сумі необоротних активів зросла з 2,8% у 2021 році до 4,1% у 2023 році. Частка довгострокових інвестицій в загальній сумі необоротних активів зросла з 2,0% у 2021 році до 2,0% у 2023 році.

Структура оборотних активів ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років також демонструвала деякі зміни. Частка запасів в загальній сумі оборотних активів зменшилася з 51,6% у 2021 році до 48,7% у 2023 році.

Частка дебіторської заборгованості в загальній сумі оборотних активів зросла з 35,3% у 2021 році до 37,6% у 2023 році. Грошові кошти та їх еквіваленти, зокрема їх частка в загальній сумі оборотних активів зросла з 13,1% у 2021 році до 13,7% у 2023 році.

Зміна структури необоротних та оборотних активів ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років може свідчити про наступні тенденції: зниження частки основних засобів: це може бути зумовлено зносом основних засобів, їх заміною на нове обладнання, або ж диверсифікацією діяльності підприємства, зростання частки нематеріальних активів: це може свідчити про інвестування підприємства в інновації, розробку нових технологій, або ж придбання патентів та ліцензій, зростання частки дебіторської заборгованості: це може бути зумовлено збільшенням обсягів продажів продукції в кредит.

Аналіз наявності та руху основних фондів підприємства є важливою складовою комплексної оцінки його фінансового стану та розвитку. Необхідно дослідити динаміку основних фондів протягом 2021-2023 років, щоб отримати уявлення про загальні тенденції розвитку підприємства (табл. 2.3).

Згідно з наданою таблицею, первісна вартість основних фондів ТОВ «Імперія жирів» на кінець 2021 року становила 14559 тис. грн. У 2022 році первісна вартість основних фондів зросла на 16,0% і досягла 16875 тис. грн. У

2023 році первісна вартість основних фондів знову зросла на 11,5% і досягла 18665 тис. грн.

Таблиця 2.3. Наявність та рух основних фондів підприємства за 2021-2023 роки

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Темп приросту 2023р. до 2021р., %
Введено основних фондів, тис грн	1828	2316	1802	-1,4
Вибуло основних фондів, тис грн	0	0	12	-
Первісна вартість основних фондів на кінець року, тис грн	14559	16875	18665	28,2
Сума зносу основних фондів на кінець року, тис грн	10978	11843	12835	16,9
Залишкова вартість основних фондів на кінець року, тис грн	3581	5032	5830	62,8

Примітка. Побудовано автором за даними звітності підприємства.

Зростання первісної вартості основних фондів може бути зумовлено низкою факторів, таких як: інвестування в основні засоби (придбання нового обладнання, ремонт та модернізація існуючих основних засобів), переоцінка основних фондів: збільшення первісної вартості основних фондів внаслідок інфляції або інших факторів.

У 2021 році в ТОВ «Імперія жирів» було введено основних фондів на суму 1828 тис. грн., а вибуло на суму 0 тис. грн. У 2022 році введено основних фондів на суму 2316 тис. грн., а вибуло на суму 0 тис. грн. У 2023 році введено основних фондів на суму 1802 тис. грн., а вибуло на суму 12 тис. грн.

Сума зносу основних фондів ТОВ «Імперія жирів» на кінець 2021 року становила 10978 тис. грн. У 2022 році сума зносу основних фондів зросла на 8,0% і досягла 11843 тис. грн. У 2023 році сума зносу основних фондів знову зросла на 8,3% і досягла 12835 тис. грн.

Коефіцієнти оновлення та зносу основних фондів є важливими показниками, які характеризують стан основних фондів підприємства та динаміку їх оновлення та зносу. Аналіз цих коефіцієнтів протягом 2021-2023

років може допомогти у оцінці інвестиційної політики підприємства та його здатності до самовідновлення (рис. 2.3).

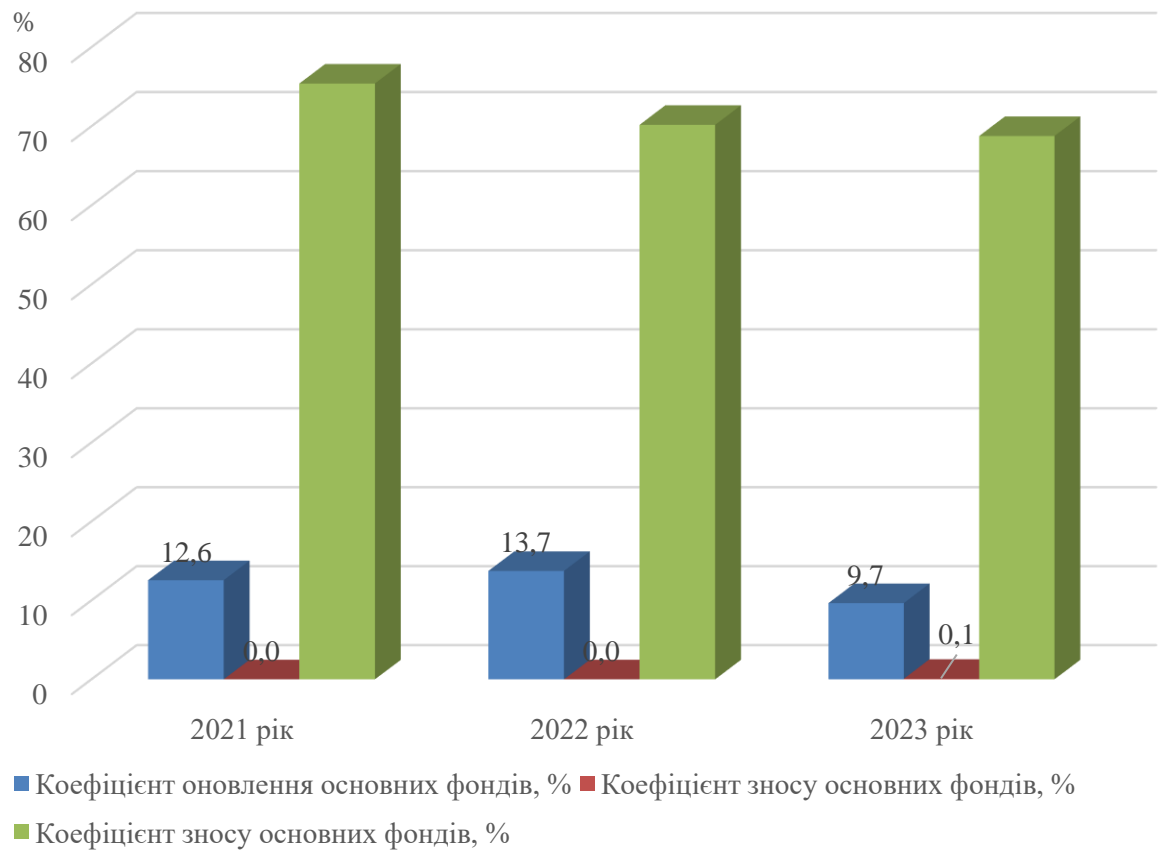

Рис. 2.3. Зміна коефіцієнтів оновлення та зносу основних фондів підприємства за 2021-2023 роки (побудовано автором)

Зростання коефіцієнта оновлення в 2022 році свідчить про те, що підприємство активно інвестувало в оновлення основних фондів. Зниження коефіцієнта оновлення в 2023 році може бути зумовлено низкою факторів, таких як зменшення обсягів інвестування в основні засоби; збільшення середньорічної вартості основних фондів.

Аналіз наявності запасів сировини, матеріалів та продукції є важливою складовою комплексної оцінки фінансового стану та операційної діяльності підприємства. Необхідно дослідити динаміку запасів протягом 2021-2023 років, щоб отримати уявлення про ефективність управління запасами (табл. 2.4).

Таблиця 2.4. Наявність запасів сировини, матеріалів та продукції підприємства за 2021-2023 роки

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Темп приросту 2023р. до 2021р., %
Сировина та матеріали, тис грн	5667	8565	18803	231,8
Паливо, тис грн	35	338	299	754,3
Тара і тарні матеріали, тис грн	61	132	138	126,2
Будівельні матеріали, тис грн	5	32	181	3520,0
Запасні частини, тис грн	802	866	916	14,2
Малоцінні та швидкозношувані предмети, тис грн	1804	1981	2396	32,8
Незавершене виробництво, тис грн	1974	19	53	-97,3
Готова продукція, тис грн	17276	24409	23389	35,4
Товари, тис грн	36	0	6	-83,3
Всього залишок запасів, тис грн	27660	36342	46181	67,0

Примітка. Побудовано автором за даними звітності підприємства.

Згідно з наданою таблицею, сума запасів сировини та матеріалів ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років демонструвала стійке зростання. У 2021 році сума запасів сировини та матеріалів становила 5667 тис. грн., а у 2023 році – 18803 тис. грн., що свідчить про збільшення на 231,8%.

Бачимо також, що сума запасів готової продукції ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років демонструвала деякі коливання. У 2021 році сума запасів готової продукції становила 17276 тис. грн., а у 2023 році – 23389 тис. грн., що свідчить про збільшення

Структура запасів сировини, матеріалів та продукції відображає співвідношення між різними видами запасів. Аналіз зміни структури запасів протягом 2021-2023 років може допомогти у оцінці ефективності управління запасами та впливу цього фактора на фінансові результати підприємства (рис. 2.4).

Бачимо, що структура запасів сировини та матеріалів ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років демонструвала деякі зміни. Частка сировини в загальній сумі запасів сировини та матеріалів збільшилася з 20,5% у 2021 році

до 40,7% у 2023 році. Запасні частини та їх частка в загальній сумі запасів сировини та матеріалів знизилася з 2,9% у 2021 році до 2,0% у 2023 році.

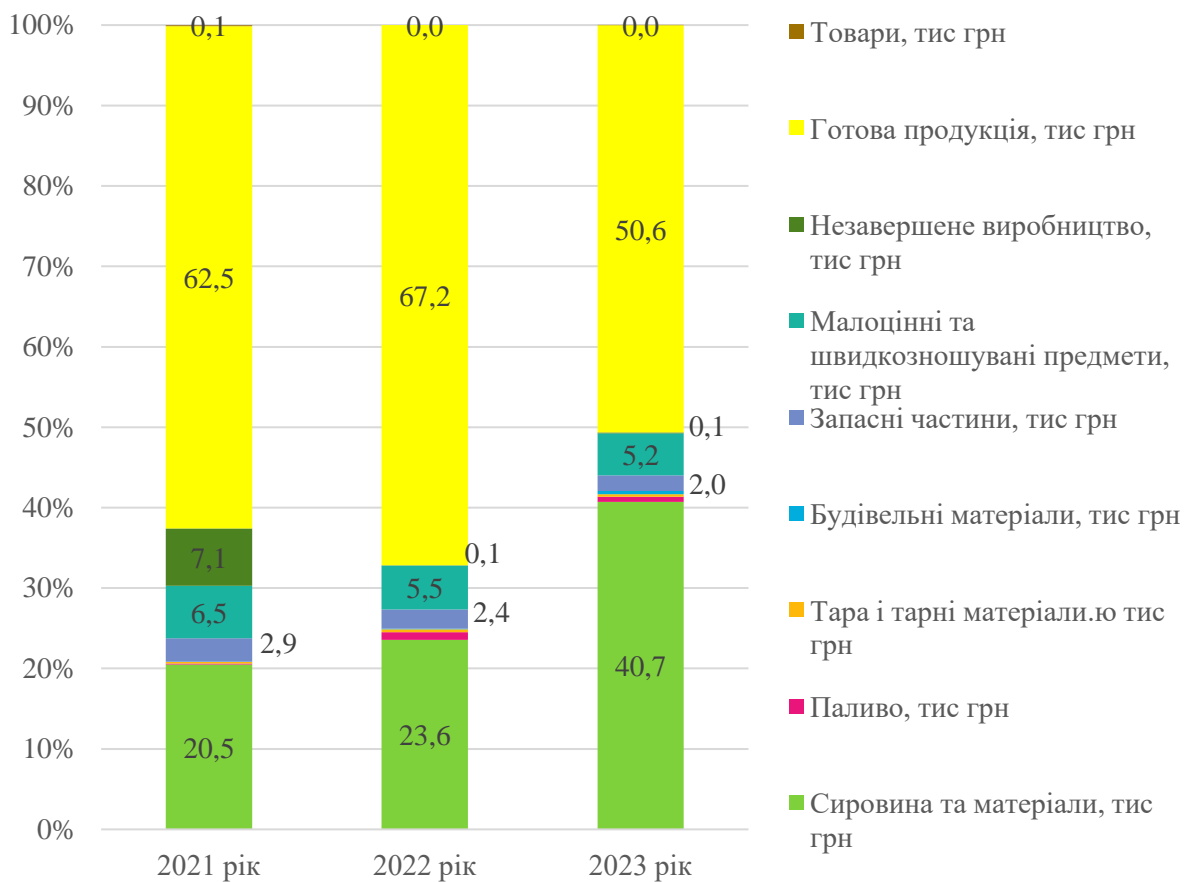

Рис. 2.4. Зміна структури запасів сировини, матеріалів та продукції підприємства за 2021-2023 роки (побудовано автором)

Готова продукція, зокрема її частка в загальній сумі запасів готової продукції зменшилася з 62,5% у 2021 році до 50,6% у 2023 році. Незавершене виробництво у загальній сумі запасів готової продукції знизилася з 7,1% у 2021 році до 0,1% у 2023 році.

Власний та позиковий капітал – це два основних джерела фінансування діяльності підприємства. Аналіз динаміки зміни їх сум протягом 2021-2023 років може допомогти у оцінці фінансової стійкості та структури капіталу підприємства (табл. 2.5).

Згідно з наданою таблицею, сума власного капіталу ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років демонструвала стійке зростання. У 2021 році сума

власного капіталу становила 31842 тис. грн., а у 2023 році – 45253 тис. грн., що свідчить про збільшення на 42,1%.

Таблиця 2.5. Зміна суми власного та позикового капіталу підприємства за 2021-2023 роки

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Темп приросту 2023р. до 2021р., %
Власний капітал	31842	39276	45253	42,1
Довгострокові зобов'язання	12049	10034	12982	7,7
Поточні зобов'язання і забезпечення	6574	7645	16813	155,7
Пасив	50465	56955	75048	48,7

Примітка. Побудовано автором за даними звітності підприємства.

Зростання власного капіталу може бути зумовлено низкою факторів, таких як: збільшення чистого прибутку: це може бути зумовлено зростанням обсягів продажів, зниженням витрат, або ж іншими факторами, інвестування з боку власників: це може бути зумовлено прагненням власників до розширення бізнесу, або ж до підвищення його капіталізації, реінвестування чистого прибутку: це може бути зумовлено прагненням підприємства до самофінансування свого розвитку.

Згідно з таблицею, сума позикового капіталу ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років демонструвала деякі коливання. У 2021 році сума позикового капіталу становила 18541 тис. грн., а у 2023 році – 12982 тис. грн., що свідчить про зменшення на 30,1%.

Зменшення позикового капіталу може бути зумовлено низкою факторів, таких як: погашення боргових зобов'язань: це може бути зумовлено прагненням підприємства до зниження рівня боргової залежності, зменшення потреби в позикових коштах: це може бути зумовлено зростанням обсягів власного капіталу, або ж зменшенням інвестиційних потреб підприємства.

Структура капіталу підприємства відображає співвідношення між його власним та позиковим капіталом. Аналіз зміни структури капіталу протягом

2021-2023 років може допомогти у оцінці фінансової стійкості та здатності підприємства до самофінансування (рис. 2.5).

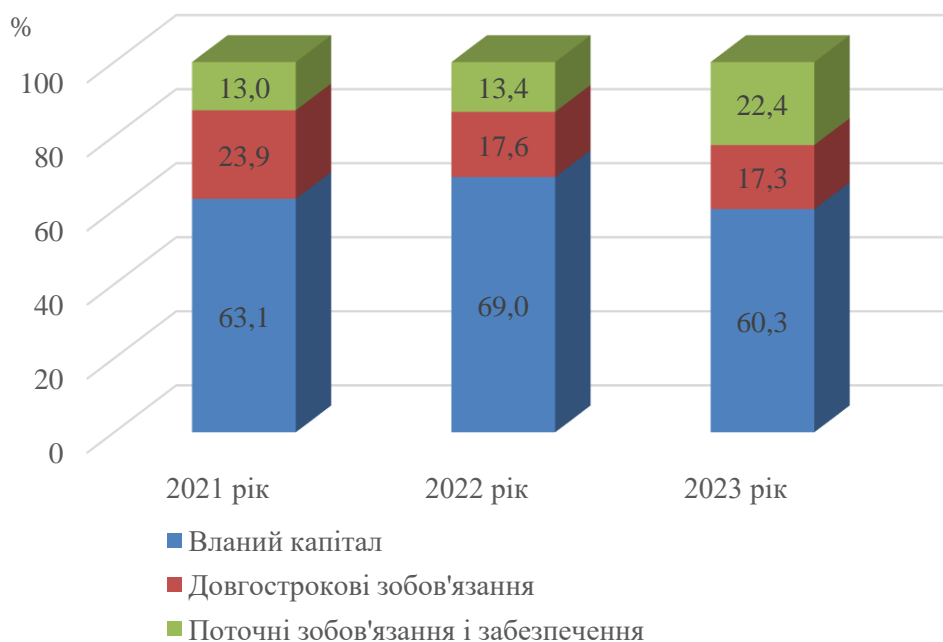

Рис. 2.5. Зміна структури власного та позикового капіталу підприємства за 2021-2023 роки (побудовано автором)

Зміна структури капіталу ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років може свідчити про наступні тенденції: зниження частки власного капіталу: це може бути зумовлено виплатою дивідендів, викупом власних акцій, або ж іншими факторами. Зменшення частки довгострокових зобов'язань зумовлено погашенням довгострокових кредитів, або ж зменшенням потреби в довгостроковому фінансуванні. Зростання частки поточних зобов'язань і забезпечення зумовлено збільшенням обсягів короткострокової заборгованості, або ж зменшенням обсягів поточних активів.

Зниження частки власного капіталу та зростання частки поточних зобов'язань і забезпечення може негативно впливати на фінансову стійкість підприємства. Це може призвести до збільшення ризику неплатежоспроможності, а також до зменшення здатності підприємства до самофінансування.

Аналіз чисельності працівників підприємства є важливою складовою комплексної оцінки його виробничого потенціалу. Необхідно дослідити динаміку чисельності працівників протягом 2021-2023 років, щоб отримати уявлення про загальні тенденції розвитку підприємства (табл. 2.6).

Таблиця 2.6. Зміна чисельності працівників підприємства за 2021-2023 роки

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Темп приросту 2023р. до 2021р., %
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	64	55	52	-18,8
Чисельність чоловіків, осіб	29	24	16	-44,8
Чисельність жінок, осіб	35	31	36	2,9
Питома вага жінок, %	54,7	56,4	69,2	26,6
Чисельність прийнятих працівників, осіб	12	6	5	-58,3
Чисельність звільнених працівників, осіб	10	15	8	-20,0
Чисельність звільнених працівників з причин плинності кадрів, осіб	9	7	6	-33,3

Примітка. Побудовано автором за даними звітності підприємства.

Бачимо, що чисельність працівників підприємства протягом 2021-2023 років зменшилася на 18,8%. Зменшення чисельності працівників протягом 2021-2023 років може бути зумовлено низкою факторів, таких як економічна криза, що може призвести до зменшення обсягів виробництва та продажів, що може призвести до скорочення штату працівників, зміна структури виробництва, що може призвести до зменшення потреби в певних категоріях працівників.

Коефіцієнти руху персоналу характеризують динаміку зміни персоналу на підприємстві протягом певного періоду. Аналіз цих коефіцієнтів може допомогти оцінити кадрову політику підприємства, а також визначити можливі проблеми в роботі з персоналом (рис. 2.6).

Видно, що коефіцієнт плинності кадрів ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років демонстрував зниження від 14,1% у 2021 році до 11,5% у 2023

році. Це свідчить про те, що рівень плинності кадрів на підприємстві зростав протягом 2021-2023 років.

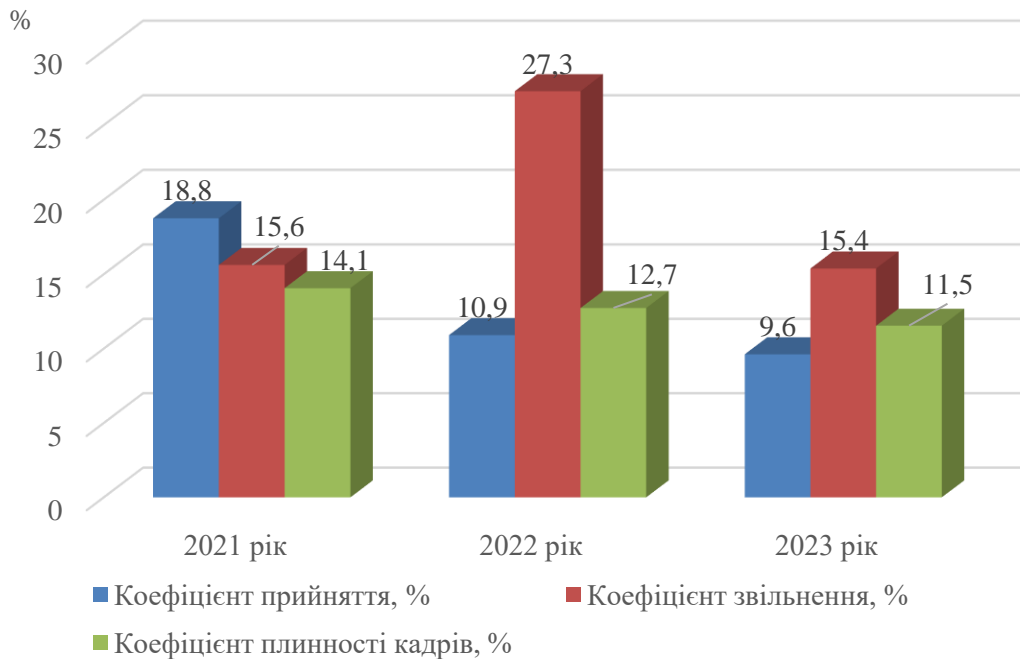

Рис. 2.6. Зміна коефіцієнтів руху персоналу підприємства за 2021-2023 роки (побудовано автором)

Коефіцієнт звільнення ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років демонстрував зростання у 2022 році до 27,3%, а надалі у 2023 році він знизився до 15,4%. Коефіцієнт прийняття ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років демонстрував зниження з 18,8% у 2021 році до 9,6% у 2023 році. Це свідчить про те, що темпи прийняття на роботу на підприємстві були нижчими, ніж темпи звільнення протягом 2021-2023 років.

2.3. Узагальнююча оцінка ефективності використання виробничого потенціалу підприємства

Надалі проведемо узагальнюючу оцінку ефективності використання окремих складових виробничого потенціалу підприємства. Наразі це передбачає вивчення ефективності використання основних фондів (рис. 2.7).

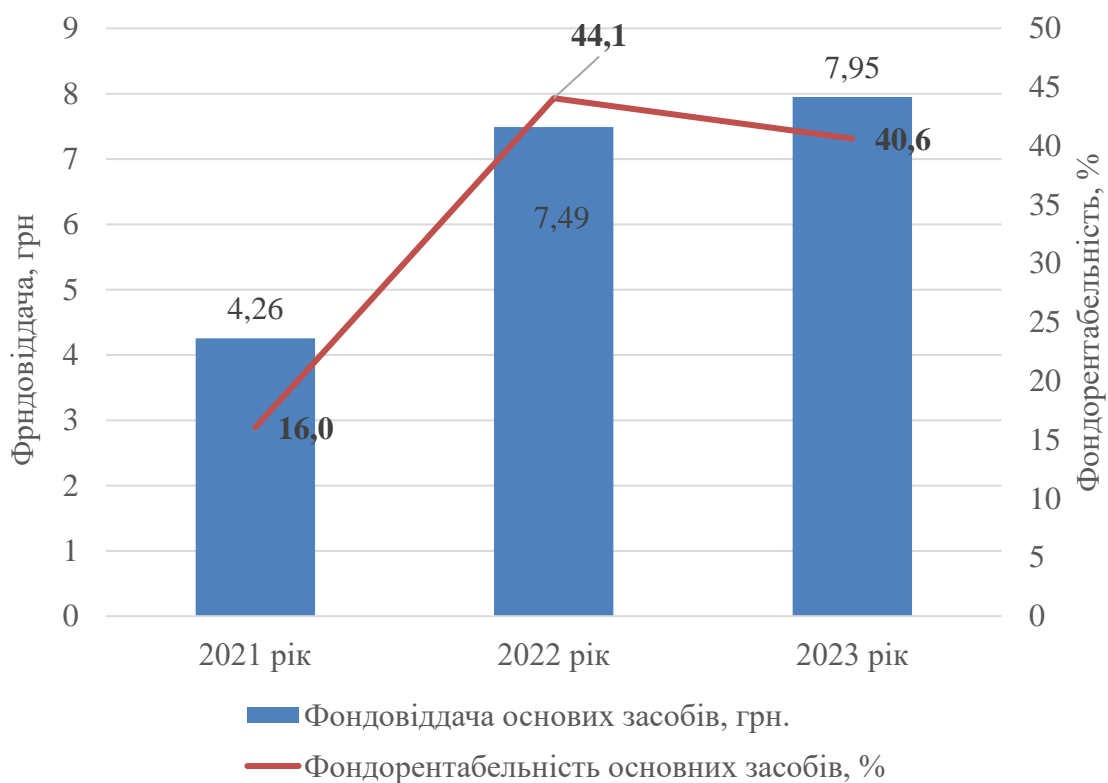

Рис. 2.7. Аналіз зміни показників фондовіддачі та фондорентабельності основних фондів підприємства за 2021-2023 роки (побудовано автором)

Згідно з рисунком, фондовіддача ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років демонструвала поступове зростання – з 4,26 грн у 2021 році до 7,95 грн. у 2023 році. Це свідчить про те, що фондовіддача на підприємстві зростала протягом 2021-2023 років.

Натомість, фондорентабельність ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років демонструвала нестабільні значення: зростання у 2022 році з 16,0% до 44,1%, але наступне її зниження до 40,6% у 2023 році. Це свідчить про те, що фондорентабельність на підприємстві зростала протягом 2021-2022 років, а у 2023 році дещо знизилась.

Оборотність запасів характеризує те, скільки разів протягом року запаси підприємства перетворюються на грошові кошти. Цей показник є важливим індикатором ефективності управління запасами, адже він відображає, наскільки швидко підприємство використовує свої запаси та чи не заморожує воно кошти в них (рис. 2.8).

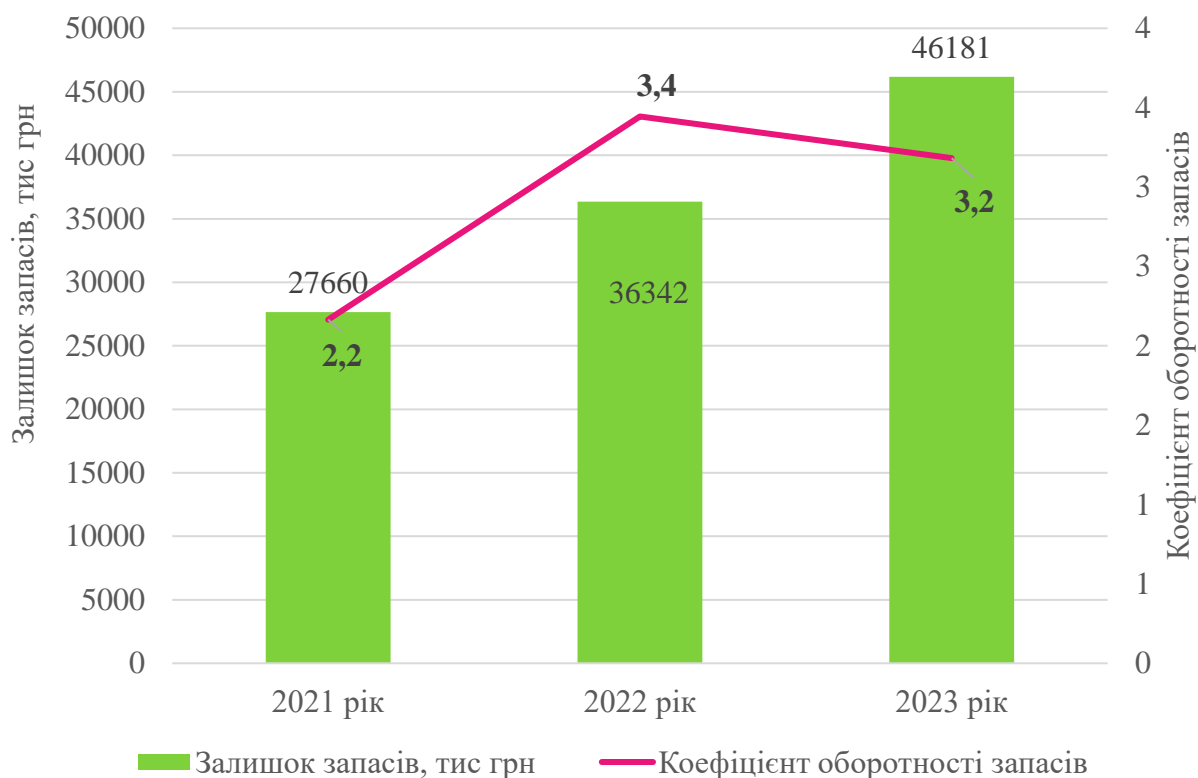

Рис. 2.8. Аналіз оборотності запасів підприємства за 2021-2023 роки
(побудовано автором)

Зростання коефіцієнта оборотності запасів свідчить про те, що підприємство стає більш ефективним у управлінні запасами. Це може призвести до: зменшення витрат, пов'язаних із зберіганням запасів, зменшення ризику старіння або псування запасів, покращення фінансового стану підприємства. Тому важливо й надалі продовжувати аналізувати динаміку оборотності запасів ТОВ «Імперія жирів» в динаміці, щоб отримати більш комплексну картину їх ефективності, розробити заходи щодо подальшого покращення управління запасами, розглянути можливість використання методів JIT (Just-in-Time) або ABC-класифікації запасів, щоб зробити їх управління більш ефективним.

Надалі вивчимо динаміку власних оборотних коштів підприємства за 2021-2023 роки (рис. 2.9).

Як видно з рисунку, на фоні зростання суми активів з 50465 тис грн до 75048 тис грн, або у 1,5 рази.

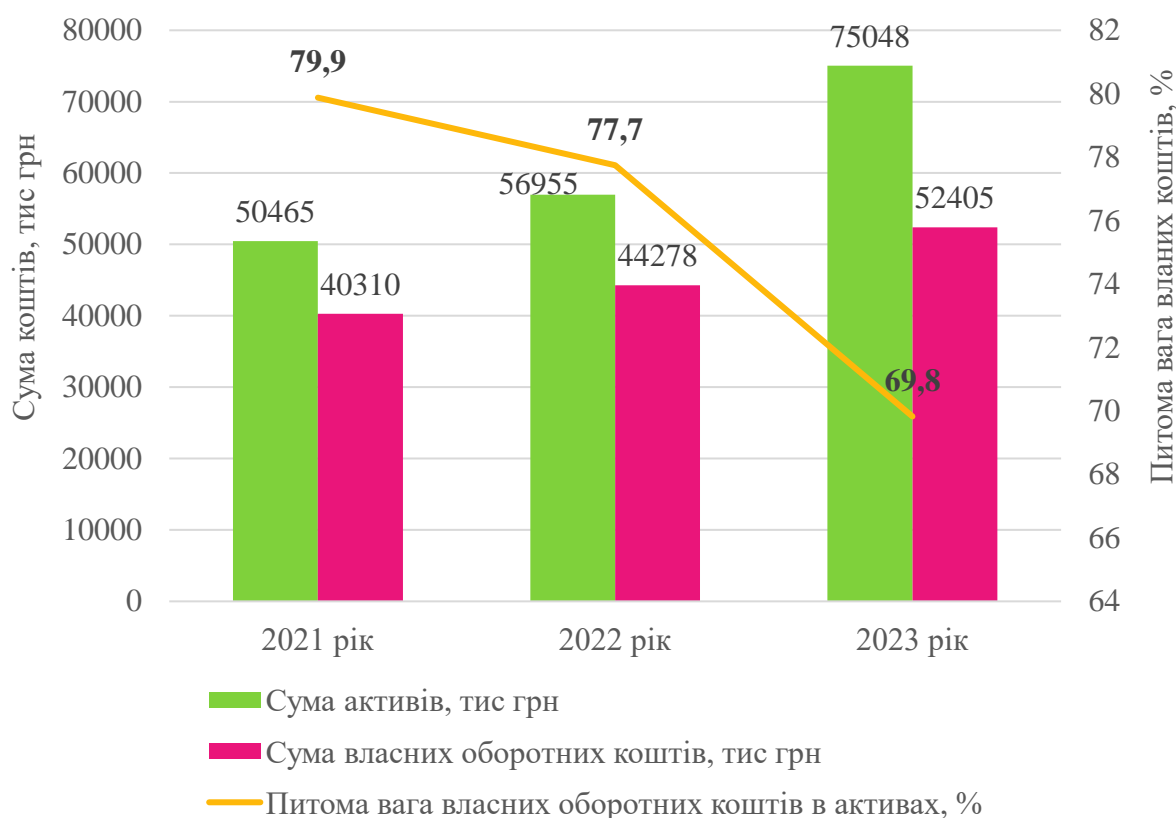

Рис. 2.9. Аналіз динаміки власних оборотних коштів підприємства за 2021-2023 роки (побудовано автором)

Також відбувалося поступове збільшення й суми власних оборотних коштів підприємства – з 40310 тис грн у 2021 році до 52405 тис грн у 2023 році, або на 30,0%. При цьому, відбувалося зниження питомої ваги власних оборотних коштів – з 79,9% до 69,8%. Це говорить про зменшення власних коштів у структурі обороту підприємства, що може мати негативні наслідки у перспективі.

На завершальному етапі аналізу вивчимо зміни виробітку продукції та рентабельності персоналу підприємства за 2021-2023 роки (рис. 2.10).

Згідно з наданою інформацією, виробіток продукції на 1 працівника протягом 2021-2023 років демонстрував зростання – з 968 тис. грн. у 2021 році до 2853 тис. грн. у 2023 році, або у 3 рази.

Також бачимо, що рентабельність персоналу на підприємстві також значно зросла протягом 2021-2023 років. Зростання становило у 2022 році – 267,6% у порівнянні з 2021 роком, а у 2023 році – 294,6% у порівнянні з 2021 роком.

Рис. 2.10. Аналіз зміни виробітку продукції та рентабельності персоналу підприємства за 2021-2023 роки (побудовано автором)

Зростання виробітку продукції та рентабельності персоналу протягом 2021-2023 років може свідчити про покращення ефективності роботи персоналу: це може бути зумовлено впровадженням нових технологій, підвищенням кваліфікації працівників, або ж покращенням мотивації, а також про збільшення обсягів виробництва, що зумовлено зростанням попиту на продукцію підприємства, або ж виходом на нові ринки.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У даній кваліфікаційній роботі подано узагальнення вироблених результатів аналізу й оцінки, а також пропозиції щодо підвищення ефективності використання виробничого потенціалу підприємства харчової промисловості – ТзОВ «Імперія жирів», що дозволило представити сукупність таких висновків:

1. Визначено, що виробничий потенціал підприємства – це багатогранне поняття, яке трактується по-різному. Деякі дослідники обмежують його виробничими фондами та потужностями, інші роблять акцент на кваліфікованих кадрах. Існує також думка, що виробничий потенціал охоплює значно ширший спектр ресурсів. Регулярний аналіз та оцінка виробничого потенціалу – це запорука успішного функціонування будь-якого підприємства. Існує багато різних думок щодо того, як кількісно виміряти виробничий потенціал. Деякі дослідники пропонують використовувати сукупну вартість основних фондів, інші – обсяг випуску продукції, а треті – комплексні показники, що враховують різні аспекти виробничої діяльності. Незважаючи на дискусії, більшість фахівців сходяться на думці, що до складу виробничого потенціалу входять чотири основні види ресурсів.

2. В той же час варто відмітити, що виробничий потенціал будь-якого підприємства суттєво залежить від його орієнтації на найновітніші досягнення в техніці та технології галузі. Це впливає не лише на створення нового потенціалу, але й на реалізацію вже існуючого. Без постійного оновлення та підтримки конкурентних переваг у виробництві створення та розвиток виробничого потенціалу стає неможливим. Для ефективного управління формуванням та використанням виробничого потенціалу промислових підприємств необхідно створити економічний механізм, який би напряду залежав від ефективності системи менеджменту. Цей процес ґрунтується не лише на наявності ресурсів, але й на їх раціональному розподілі, використанні та своєчасному поповненні.

3. Важливість обліку виробничого потенціалу при оцінці підприємств полягає в тому, що він дозволяє визначити вартість підприємства більш точно та обґрунтовано. Управління виробничим потенціалом промислових підприємств – це складний процес, який потребує системного підходу. Системна концепція формування та оцінювання виробничого потенціалу промислового підприємства має стати підґрунтям для розробки удосконаленого механізму нормування ресурсів бізнес-процесів.

4. На ТОВ «Імперія жирів» рентабельність продажів та рентабельність власного капіталу протягом 2021-2023 років в цілому знаходилися на задовільному рівні, хоча і демонстрували деякі коливання. Показники оборотності активів та власного капіталу також свідчать про позитивну динаміку розвитку підприємства. Фінансові показники ліквідності протягом 2021-2023 років знаходилися на задовільному рівні, що свідчить про платоспроможність підприємства. Загалом, ТОВ «Імперія жирів» можна охарактеризувати як динамічно розвиваюче підприємство з стійкими позитивними фінансовими показниками.

5. Динаміка зміни суми необоротних та оборотних активів ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років свідчить про стійке зростання та розвиток підприємства. Зростання активів може бути зумовлено інвестуванням в основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові інвестиції, а також збільшенням запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів та їх еквівалентів.

Рекомендується підприємству продовжувати аналізувати динаміку зміни суми необоротних та оборотних активів підприємства в динаміці, щоб отримати більш комплексну картину його фінансового стану та розвитку.

Важливо також дослідити структуру необоротних та оборотних активів, щоб визначити, які з них мають найбільший вплив на загальну динаміку, а також порівняти динаміку зміни суми активів ТОВ «Імперія жирів» з динамікою інших підприємств галузі, щоб оцінити конкурентні переваги та недоліки.

6. Зміна структури необоротних та оборотних активів ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років свідчить про деякі зміни в інвестиційній та операційній діяльності підприємства. Зниження частки основних засобів та зростання частки нематеріальних активів може свідчити про диверсифікацію діяльності та інвестування в інновації. Зростання частки дебіторської заборгованості може бути зумовлено збільшенням обсягів продажів продукції в кредит. Зростання частки грошових коштів та їх еквівалентів може свідчити про покращення ліквідності підприємства.

7. Зміна структури запасів сировини, матеріалів та продукції ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років може свідчити про наступні тенденції:

- зниження частки сировини зумовлено зміною структури виробництва, або ж прагненням підприємства до оптимізації запасів;
- зростання частки матеріалів зумовлено збільшенням обсягів виробництва, або ж зміною технологій виробництва;
- зниження частки готової продукції зумовлено збільшенням обсягів продажів, або ж зміною структури асортименту продукції;
- зростання частки незакінченого виробництва зумовлено збоями у виробництві, або ж зміною технологій виробництва.

Отже, зміна структури запасів сировини, матеріалів та продукції ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років свідчить про деякі зміни в операційній діяльності підприємства.

Можна виділити рекомендації щодо проведення детального аналізу причин зміни структури капіталу ТОВ «Імперія жирів». Важливо розробити заходи щодо оптимізації структури капіталу, щоб підвищити фінансову стійкість підприємства. Слід розглянути можливість збільшення власного капіталу за рахунок інвестування з боку власників або залучення додаткових коштів на фондовому ринку.

Важливо знизити рівень поточних зобов'язань і забезпечення за рахунок погашення короткострокової заборгованості або збільшення обсягів поточних активів. При аналізі динаміки зміни структури капіталу важливо враховувати

вплив інфляції. Необхідно також враховувати специфіку галузі та особливості діяльності підприємства.

Для кращого розуміння динаміки зміни структури капіталу ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років можна використовувати наступні візуальні інструменти: гістограми: для порівняння частки власного та позикового капіталу в кожному році, лінії тренду: для відстеження динаміки зміни структури капіталу.

Аналіз чисельності працівників ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років свідчить про те, що чисельність персоналу підприємства протягом цього періоду зменшилася на 19,1%. Це може бути зумовлено низкою факторів, таких як зміна обсягів виробництва, зміна технологій виробництва, зміна фінансового стану, або ж зміна кадрової політики. Зміна чисельності працівників може мати як позитивний, так і негативний вплив на діяльність підприємства. Тому важливо, щоб керівництво підприємства ретельно аналізувало всі фактори, які можуть

Зміна коефіцієнтів руху персоналу ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років може свідчити про наступні тенденції:

- зростання рівня плинності кадрів: це може бути зумовлено незадоволеністю працівників умовами праці, рівнем заробітної плати, або ж відсутністю кар'єрних перспектив;
- зростання рівня звільнень: це може бути зумовлено тими ж факторами, що й зростання рівня плинності кадрів.

Низькі темпи прийняття на роботу можуть бути зумовлені тим, що підприємству складно знайти кваліфікованих працівників, або ж тим, що воно не зацікавлене в розширенні штату.

Зміна показників фондоддачі та фондорентабельності ТОВ «Імперія жирів» протягом 2021-2023 років може свідчити про наступні тенденції:

- зростання фондоддачі, що зумовлено збільшенням обсягів виробництва, або ж покращенням використання основних фондів;

- зростання фондорентабельності, що зумовлено зростанням фондівіддачі, або ж зниженням витрат на експлуатацію основних фондів;

- зниження фондорентабельності у 2023 році зумовлено зменшенням чистого прибутку, або ж збільшенням середньорічної вартості основних фондів.

Загалом зростання фондівіддачі та фондорентабельності свідчить про те, що підприємство ефективніше використовує свої основні фонди. Це може призвести до збільшення прибутку та покращення фінансового стану підприємства.

Рекомендується продовжувати аналізувати динаміку показників фондівіддачі та фондорентабельності ТОВ «Імперія жирів» в динаміці, щоб отримати більш комплексну картину їх ефективності. Розробити заходи щодо подальшого покращення використання основних фондів. Можна розглянути можливість інвестування в нові основні фонди, якщо це окупиться з точки зору зростання фондівіддачі та фондорентабельності.

ТОВ «Імперія жирів» є успішною компанією, що динамічно розвивається на ринку жирової продукції. Проте, для збереження конкурентноспроможності та подальшого зростання, необхідно постійно шукати шляхи для збільшення виробничого потенціалу. У цій роботі будуть запропоновані науково обґрунтовані заходи, які дозволять компанії досягти цієї мети.

1. Модернізація обладнання.

Одним з ключових факторів, що впливають на виробничий потенціал, є рівень технічної оснащеності підприємства. Застаріле обладнання може призводити до зниження продуктивності, погіршення якості продукції та зростання витрат. Тому важливо регулярно оновлювати виробничі фонди та впроваджувати сучасні технології. Це дозволить компанії збільшити обсяги випуску продукції, покращити її якість та знизити витрати.

2. Оптимізація виробничих процесів.

Важливо постійно аналізувати виробничі процеси та шукати можливості для їх оптимізації. Це може бути досягнуто за рахунок впровадження нових технологій, автоматизації рутинних операцій, покращення логістики та

управління запасами. Оптимізація виробничих процесів дозволить компанії збільшити ефективність використання ресурсів, знизити витрати та покращити конкурентоспроможність.

3. Розвиток людського капіталу.

Людські ресурси є одним з найважливіших активів будь-якого підприємства. Тому важливо інвестувати в розвиток людського капіталу компанії. Це може бути досягнуто за рахунок проведення навчання та підвищення кваліфікації персоналу, створення сприятливих умов для праці та розвитку кар'єри. Розвиток людського капіталу дозволить компанії підвищити продуктивність праці, покращити якість продукції та збільшити конкурентоспроможність.

4. Розширення ринків збуту.

Для збільшення виробничого потенціалу важливо не тільки збільшувати обсяги випуску продукції, але й розширювати ринки її збуту. Це може бути досягнуто за рахунок виходу на нові географічні ринки, розширення асортименту продукції, розвитку маркетингу та просування бренду. Розширення ринків збуту дозволить компанії збільшити продажі, отримати нові джерела доходу та збільшити конкурентоспроможність.

5. Інновації.

В сучасних умовах успіх компанії багато в чому залежить від її здатності до інновацій. Тому важливо створити в компанії атмосферу, сприятливу для розвитку нових ідей, та інвестувати в дослідницько-дослідницькі розробки. Це дозволить компанії розробляти нові продукти та технології, які дадуть їй конкурентну перевагу.

6. Управління ризиками.

Важливо також враховувати ризики, які можуть вплинути на виробничий потенціал компанії. До таких ризиків можуть належати зміни кон'юнктури ринку, зростання цін на сировину, зміни в державному регулюванні тощо. Для мінімізації цих ризиків компанії необхідно розробити та впровадити систему управління ризиками.

Отже, реалізація запропонованих заходів дозволить ТОВ "Імперія жирів" значно збільшити свій виробничий потенціал. Це призведе до зростання обсягів випуску продукції, покращення її якості, зниження витрат, розширення ринків збуту та підвищення конкурентоспроможності компанії на ринку.

Важливо зазначити, що це лише загальні рекомендації. Для розробки детального плану дій, необхідно провести більш глибокий аналіз виробничо-господарської діяльності ТОВ «Імперія жирів». Це дозволить врахувати всі особливості компанії та розробити найбільш ефективні заходи для збільшення її виробничого потенціалу.

Як додаткові рекомендації можна запропонувати провести бенчмаркінг з кращими практиками інших компаній в галузі, залучити до розробки плану дій зовнішніх експертів, розробити систему моніторингу та оцінки ефективності реалізації плану дій. Впровадження цих рекомендацій дозволить ТОВ "Імперія жирів" досягти своїх стратегічних цілей та стати одним з лідерів на ринку жирової продукції.

Підвищення ефективності використання виробничого потенціалу є ключовим фактором розвитку будь-якого підприємства. Це дозволяє компаніям збільшувати випуск продукції, знижувати витрати та підвищувати свою конкурентоспроможність. У цій роботі будуть запропоновані науково обґрунтовані заходи, які дозволять ТОВ «Імперія жирів» підвищити ефективність використання свого виробничого потенціалу.

1. Аналіз та оптимізація виробничих процесів.

Першим кроком до підвищення ефективності використання виробничого потенціалу є ретельний аналіз існуючих виробничих процесів. Це дозволить виявити вузькі місця, неефективні операції та інші проблеми, які негативно впливають на продуктивність. Після виявлення проблем необхідно розробити та впровадити заходи щодо їх усунення. Це може включати автоматизацію рутинних операцій, покращення логістики, оптимізацію використання ресурсів тощо.

2. Впровадження систем управління виробництвом.

Впровадження сучасних систем управління виробництвом (наприклад, ERP, MES) може значно підвищити ефективність використання виробничого потенціалу. Ці системи дозволяють автоматизувати багато завдань, пов'язаних з плануванням виробництва, управлінням запасами, контролем якості тощо. Це призводить до кращої координації роботи різних підрозділів підприємства, зниження витрат та підвищення продуктивності.

3. Модернізація обладнання та технологій.

Застаріле обладнання та технології можуть бути серйозною перешкодою для підвищення ефективності використання виробничого потенціалу. Тому важливо регулярно оновлювати виробничі фонди та впроваджувати сучасні технології. Це дозволить компанії збільшити продуктивність праці, покращити якість продукції та знизити витрати.

4. Підвищення кваліфікації персоналу.

Персонал є одним з найважливіших факторів, що впливають на ефективність використання виробничого потенціалу. Тому важливо постійно підвищувати кваліфікацію працівників. Це можна робити за допомогою навчання, тренінгів, семінарів тощо. Кваліфіковані працівники зможуть краще використовувати наявні ресурси та технології, що призведе до підвищення продуктивності та якості продукції.

5. Мотивація персоналу.

Важливо також створити систему мотивації персоналу, яка буде стимулювати працівників до більш ефективної роботи. Це може включати в себе систему бонусів, премій, інших заохочень. Мотивований персонал буде більш зацікавлений у результатах роботи, що призведе до підвищення продуктивності та якості продукції.

6. Контроль та моніторинг.

Для того, щоб забезпечити ефективність використання виробничого потенціалу, необхідно постійно контролювати та моніторити виробничі процеси. Це дозволить виявляти проблеми на ранніх стадіях та вживати заходів щодо їх усунення. Контроль та моніторинг можна здійснювати за допомогою

різних методів, таких як статистичний аналіз, звіти про роботу, візуальний контроль тощо.

Виробничий потенціал підприємства складається з різних елементів, таких як обладнання, персонал, технології, сировина, матеріали тощо. Ефективне використання кожного з цих елементів є ключовим фактором для досягнення успіху компанії. У цій роботі будуть запропоновані науково обґрунтовані заходи, які дозволять ТОВ «Імперія жирів» максимально ефективно використовувати окремі елементи свого виробничого потенціалу.

1. Обладнання.

Регулярне обслуговування та ремонт. Необхідно проводити регулярне обслуговування та ремонт обладнання, щоб воно працювало безперебійно та ефективно. Це дозволить запобігти поломкам, які можуть призвести до простоїв виробництва та втрат продуктивності.

Модернізація. Застаріле обладнання може бути серйозною перешкодою для підвищення ефективності використання виробничого потенціалу. Тому важливо регулярно оновлювати виробничі фонди та впроваджувати сучасні технології. Це дозволить компанії збільшити продуктивність праці, покращити якість продукції та знизити витрати.

Оптимізація використання. Необхідно оптимізувати використання обладнання, щоб воно працювало на повну потужність. Це можна зробити за допомогою планування виробництва, автоматизації рутинних операцій та інших методів.

2. Персонал.

Підвищення кваліфікації. Важливо постійно підвищувати кваліфікацію персоналу, щоб він міг ефективно використовувати наявні ресурси та технології. Це можна робити за допомогою навчання, тренінгів, семінарів тощо.

Мотивація. Необхідно створити систему мотивації персоналу, яка буде стимулювати співробітників до більш ефективної роботи. Це може включати в себе систему бонусів, премій, інших заохочень.

Оптимізація роботи. Необхідно оптимізувати роботу персоналу, щоб уникнути простоїв та дублювання функцій. Це можна зробити за допомогою аналізу робочих процесів, розподілу обов'язків та інших методів.

3. Технології.

Впровадження нових технологій. Важливо впроваджувати нові технології, які дозволять підвищити ефективність виробництва. Це може включати в себе автоматизацію, роботизацію, впровадження систем управління виробництвом (ERP, MES) тощо.

Оптимізація існуючих технологій. Необхідно оптимізувати існуючі технології, щоб вони використовувалися максимально ефективно. Це можна зробити за допомогою аналізу виробничих процесів, виявлення та усунення вузьких місць тощо.

Контроль та моніторинг. Необхідно постійно контролювати та моніторинг виробничих процесів, щоб забезпечити ефективне використання технологій. Це дозволить виявляти проблеми на ранніх стадіях та вживати заходів щодо їх усунення.

4. Сировина та матеріали.

Вибір постачальників. Необхідно ретельно вибирати постачальників сировини та матеріалів, щоб забезпечити їх високу якість та оптимальну ціну.

Оптимізація складських запасів: Необхідно оптимізувати складські запаси сировини та матеріалів, щоб уникнути їх надмірного накопичення або дефіциту. Це можна зробити за допомогою систем управління запасами (WMS) тощо.

Зниження витрат. Необхідно постійно шукати шляхи зниження витрат на сировину та матеріали. Це можна зробити за допомогою переговорів з постачальниками, використання альтернативних матеріалів, оптимізації логістики тощо.

Вважаємо, що використання внутрішніх ресурсів дозволить ТОВ «Імперія жирів» максимально ефективно використовувати окремі елементи свого виробничого потенціалу. Це призведе до зростання обсягів випуску продукції,

покращення її якості, зниження витрат та підвищення конкурентоспроможності компанії на ринку.

Отже, успішна реалізація запропонованих заходів дозволить ТОВ «Імперія жирів» значно підвищити ефективність використання свого виробничого потенціалу. Це призведе до зростання обсягів випуску продукції, покращення її якості, зниження витрат та підвищення конкурентоспроможності компанії на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієшин Н. М. Виробничий потенціал газовидобувного комплексу: поняття, структура, фактори формування та використання. *Проблеми економіки*. 2020. № 4. - С. 265-272.
2. Гузь А. І. Формування виробничого потенціалу агропромислового комплексу в системі ринкових відносин. *Таврійський науковий вісник*. 2012. Вип. 82. С. 233-238.
3. Гусева О.Ю. Управління стратегічними змінами: теорія і прикладні аспекти : монографія. Донецьк : Ноулідж, 2014. 395 с.
4. Данилов А.В., Кавтиш О.П. Теоретичні підходи до сутності виробничого потенціалу промислового підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2017. № 19. С. 173–180
5. Другова О. С., Яковлев В. І. Науково-методичне забезпечення інтегральної оцінки рівня виробничого потенціалу в контексті стратегічного розвитку підприємств. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. 2021. № 3. - С. 65-70.
6. Захаренко М. М. Теоретичні підходи до трактування економічної сутності виробничого потенціалу в сільськогосподарському виробництві. *Агросвіт*. 2018. № 22. - С. 66-73.
7. Колос З. В. Формування системи ефективного управління виробничим потенціалом сільськогосподарських підприємств. *Scientific papers of Dmytro Motornyi Tavria state agrotechnological university (economic sciences)*. 2019. № 1. С. 253-259.
8. Маслиган О. О., Коробович Л. П., Кулініч Т. В. Проектування інформаційно-організаційних ресурсів фінансового потенціалу виробничого підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 18. С. 18-24.
9. Мишко О. А. Пушкарчук І. М. Теоретичні аспекти дослідження виробничого потенціалу на мікро- та мезорівнях. *Економічні науки. Серія : Регіональна економіка*. 2017. Вип. 14. С. 217-224.

10. Місевич М. А., Фана О. А., Ільюк Ю. О. Система управління виробничим потенціалом підприємства. *Агросвіт*. 2022. № 20. С. 52-58.
11. Момот А. С. Сутність та формування виробничого потенціалу аграрного сектора економіки України. *Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки*. 2016. № 2. С. 307-313.
12. Морозова О. Г., Морозов Р. В. Методологічні засади оцінки виробничого потенціалу і ефективності аграрних підприємств. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2020. № 4. С. 204-209.
13. Некрасова Л. А., Хрїстова А. В. Стратегічні підходи до формування сучасного виробничо-технологічного потенціалу газової промисловості України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2015. Вип. 5. С. 122-125.
14. Олійник Т. І., Косенко О. А. Управління виробничим потенціалом підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 11.
15. Орехова А. І. Аналіз стану виробничого потенціалу суб'єктів агробізнесу. *Український журнал прикладної економіки*. 2018. Т. 3, № 4. С. 185-191.
16. Пахуча Е. В., Шовкун Л. В., Новіков А. О., Захаров І. К. Трудові ресурси як результативна складова формування та використання виробничого потенціалу підприємства. *Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки*. 2021. № 2(1). С. 185-196.
17. Петрович Й. М., Прокопишин-Рашкевич Л. М. Сучасні аспекти управління виробничим потенціалом промислових підприємств. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Проблеми економіки та управління*. 2020. Т. 4, № 1. С. 188-194.
18. Плекан У. М., Ляшук О. Л., Рожко Н. Я., Цьонь О. П., Буренніков Ю.Ю. Методика дослідження та прогнозування виробничого потенціалу автотранспортного підприємства. *Вісник машинобудування та транспорту*. - 2023. № 2. С. 148-154.

19. Постол А. А. Фактори формування і використання виробничо-ресурсного потенціалу аграрних підприємств. *Ефективна економіка*. 2018. № 5.
20. Россоха В.В. Формування і розвиток виробничого потенціалу аграрних підприємств: монографія. К.: ННЦ «ІАЕ», 2009. 443 с.
21. Руденко С.В. Виробничий потенціал аграрного підприємства: економічна сутність та роль у формуванні економічного потенціалу. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2016. Вип. 172. С. 164–175
22. Свиноус І. В., Гаврик О. Ю., Хомяк Н. В., Хомовий С. М., Заболотній В. С. Удосконалення методичних підходів до оцінки складових виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств в умовах трансформації системи обліку та фінансової звітності. *Економіка та управління АПК*. 2021. № 1. С. 154-165.
23. ТзОВ «ІМПЕРІЯ ЖИРІВ». Оpendатабот. Ітернет-портал. URL: <https://opendatabot.ua/c/35354060>
24. ТОВ «Імперія жирів». Офіційний веб-сайт. URL: <https://maselko.com.ua/>
25. Трифонов Г. Ф., Шилкіна Г. С. Основні підходи до оцінювання виробничого потенціалу підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Вип. 4. С. 140-143.
26. Тюленєва Ю. В., Сичков О. Л. Оцінка ефективності управління виробничим потенціалом підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2015. Вип. 5. С. 126-129.
27. Федірець О. В., Стомба В. О., Солодчук Т. В. Сутність та особливості формування системи менеджменту виробничого потенціалу підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2022. Вип. 1. С. 74-79.
28. Шевченко А. А., Петренко О. П., Бірагова О. В. Виробничий потенціал аграрних підприємств в умовах невизначеності. *Modern economics*. 2023. № 41. С. 156-162.

ДОДАТКИ

Додаток А
Фора № 1 „Баланс”
ТОВ «Імперія жирів»

Додаток Б
Фора № 2 „Звіт про фінансові результати”
ТОВ «Імперія жирів»

Додаток В
Форма №5 Примітки до річної фінансової звітності
ТОВ «Імперія жирів»